

Trud diplomatov v mešetarenju za odlaganje z vojno

"LACNE" VELESILE SE NOČEJO ZADOVOLJITI
Z DROBTINAMI, KI JIM JIH MEČETA ANGLIJA
IN FRANCIJA.—EVROPA NEPRESTANO V
STRAHU PRED OBOROŽENIM KONFLIKTOM

Hitler, Mussolini in general Franco se nameravajo sniti čim padejo lojalisti v Španiji. Tako poročajo iz Italije. To bo mogoča kombinacija vsled strateške lege Španije. Reakcija v Franciji je kocke slabo metala, čeprav misli, da je s porazom španske republike na dobičku. V strahu za svoje privilegije je pozabila na koristi države in tako je zdaj vsa Francija na izgubi. Ni bilo prav slediti državniku z marelo, ki prav tako vidi samo nevarnost, da pride doba, ko bo ljudstvo samo gospodar svoje usode, ne pa magnati, katerim so pred očmi samo imovine.

Nova "trozveza"

Ako se Španija pod Franco pridruži Hitlerjevi-Mussolinijevi zvezi, kar bo tudi angleškemu zlatu težko preprečiti, je poraz španske republike ob enem poraz francoske republike in angleške imperije.

Diktatorja Italije in Nemčije to nedvomno bočeta. Kajti čemu naj bi drugače tvegala stotine milijonov dolarjev, ki sta jih vložila v civilno vojno v Španiji, in življenja svojih vojakov in raznih večakov, ki so bili poslani na pomoč Francu?

Težko, težko bo Chamberlainu ukaniti osiše Rim-Berlin. A tudi če bo v spletkarstvu kaj dosegel — španska republika je vzlic temu žrtev imperializma fašističnih in "demokratskih" sil.

Francija izigrava samo sebe

Kakor kažejo znamenja danes, je Francija zapisana enaki usodi, kakor jo doživlja vsled fašistične intervencije Španija, Rim in Berlin imata v raznih elementih v Franciji zaveznike, ki pomenijo zanjo več kot pa bi na primer pomenila za Francijo vsa oborožena in gospodarska moč Jugoslavije. To je slabo za francosko ljudstvo in za demokracijo. Francoski kapitalizem pod nadvlado osiše Rim-Berlin ne bo protežiran, pač pa bo plačeval davke za svoje zmote; njega ni škoda in kazen zasluži. Do tu bi bila stvar v redu — ampak glavna žrtev bo francosko ljudstvo.

Chamberlain in Daladier upata te možnosti preprečiti z odlaganjem vojnega konflikta, v nadi, da se med tem kaj dogodi v Italiji, Nemčiji in Španiji, kar jih bo odvrglo igrati se z vojno. To je špekulacija, in špekuliranje je nezanesljivo v vsakem slučaju.

Ob enem se Anglija in Francija pripravljata na vojno, kakor da ima že jutri izbruh. To morata — ni druge poti. Mussolini poplavlja svoje pečene afriške posesti z novimi polki iz Italije in z jačanjem domačinskih čet. Italijanska in nemška propaganda po radiu med Arabci in drugimi prebivalci v Afriki in Mali Aziji nadkriljuje francosko in angleško. Sirija se izmuzava iz rok Francije kakor riba. Egipt je v pesteh Anglije samo zaradi njene moči.

Industrija, ki nima nikakega odmora

Ameriški predsednik je v tej tekmi med Italijo in Nemčijo na eni, in Anglijo ter Francijo na drugi, na strani slednjih dveh. (Nadaljevanje na 5. strani.)

EDVARD BENEŠ SE VERUJE V KONČNO ZMAGO DEMOKRACIJE

Malo je državnikov na svetu, ki bi imeli za razočaranje toliko vzroka, kakor bivši predsednik Čehoslovake,

Edvard Beneš. Bil je voditelj češke narodne socialistične stranke, glavni sodelavec pokojnega prvega predsednika čehoslovanske države Tomáša Masaryka, par terminov predsednik lige narodov itd.

Beneš je eden najposrebljenjših državnikov — čeprav nima "marele". Ampak njegova dežela je bila militaristično sama na sebi ilbka, v kritičnem trenutku pa so jo zatajile vse njene zaveznice. Državnik brez pomoči vesil pa danes nič ne pomeni. Beneš je podel. Zdaj bo nekaj časa profesor na školaški univerzi. V Chicagu in v New Yorku je bil navdušeno sprejet. Pravi, da njegova vera v demokracijo ni še prav nič omajana, vzlic sedanjim padcem sveta v reakcijo in fašizem. Na sliki sta on in njegova soproga.

Poljska se okrenila od Nemčije k sovjetski Uniji

Poljska je 19. februarja podpisala s sovjetsko Unijo novo trgovsko pogodbo, ki ni le trgovska nego dalekosežnega političnega značaja. Režim, ki je na krmu v Varšavi, je eden najreakcionarnjših na svetu. Zadržuje delavsko gibanje, tlačil kmete in jih obdavičuje do moga. Faktiral je s Hitlerjem ter se spuščal z njim celo v pogajanja za skupni napad na sovjetsko Rusijo.

To je bilo pred sklenitvijo "monakoveškega pakta". Ne Poljska in ne Rusija nista bili povabljeni nanj. Poljski vnanji minister Beck se je hudoval —

ZED. DRŽAVE NA POTI V POLITIČNO KRIZO

Shodi v pomoč žrtvam fašizma v Španiji

Pravilo je, da se zlato preizkuša v ognju in prijatelje pa, kadar si v nesreči.

Naši prijatelji delavci, njihove žene in otroci, dalje naši borci za ljudske pravice v Španiji, so v nesreči.

Fašizem, s pomočjo kapitalistične reakcije v demokratskih deželah, je onemogočil uspehe njihovih zmog.

Zdaj so v stiski.

Kadar propadaš, te običajno nihče več ne pozna — skoro vsakdo, ki more, se ti izogne.

Mi ne. Mi smo bili in bomo z bojevniki za pravice delovnega ljudstva tudi ako jih zapuste vsi drugi. Vsakdo je lahko na strani mogočnih.

Treba je poguma, ostati ob strani ponižanih in razžaljenih, zatrtih in pogaženih, in jim pomagati.

V področju Prosvetne matice so v prid žrtvam fašistične invazije aranžirani shodi v sledečih krajih:

CLEVELAND, 2. marca zvečer v Sl. nar. domu.
COLLINWOOD, 3. marca v Slov. delavskem domu.

STRABANE, PA., v nedeljo 5. marca v dvorani društva Postojnska Jama SNPJ.

CHICAGO, ILL., v soboto 11. marca v dvorani SNPJ.

Vse te prireditve se vrše v področju Prosvetne matice. Glavni govornik bo JOŠKO OVEN. Sodelujmo vsi, da bodo čimbolj uspešne.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Homer Martin bo bitko v uniji avtnih delavcev izgubil na celi črti, pravijo vsa nepristranska poročila, ki pa dodajajo, da bo unija vzlic temu imela silovite napore, predno se spet uveljavi.

Francija je naročila v Zed. državah še 515 vojnih aeroplanov. Zastopniki večine v zveznem kongresu se dušajo, da bodo to in druga slična naročila v bodoče preprečili. Morda simpatizirajo z Mussolinijem, Hitlerjem in z Japonsko.

Italijani se ne bodo umaknili! Od kje? Iz Španije, kajti Italijani se nikdar ne umaknejo, nego ostanejo na pozorišču do zmage. Tako pišejo Mussolinijevi propagandisti, ki ob enem poudarjajo, da se Italijani umaknejo iz Španije šele ko bo general Franco absoluten gospodar vse države in uvedel v njo "varen" fašistični režim. To italijansko bahavost z ozirom na Španijo so omogočili toriji v Angliji in kapitalizem Francije.

A. F. of L. je nedavno apeliral na zvezno vladu, da naj odpravi bizniški strah — to je, da naj uveri trgovino in indu-

strijo, da se ji ni od strani zvezne vlade ničesar bati. Tako direktno ni apelirala za odpravo tega "strahu" niti zveza kapitalistov in trgovskih korporacij. AFL svojo vlogo v korist delavstva torej slabo igra.

Zed. države so predlog nekaterih južnoameriških republik za posredovanje v Španiji odklonile. Vzrok odklonitve je, ker so ga iniciatorje dežele, ki niso za pošteno rešitev Španije, nego so pomagale generalu Francu, namreč direktno, torej ne morejo biti nepristranske. Vlada Zed. držav jim kajpada nima kdove koliko očitati, kajti tudi njena nevtralnost je bila v pomoč generalu Francu in njunima pomočnikoma Mussoliniju in Hitlerju.

Bolgarija smatra, da si bo pridobila nekaj nji ugrabljenih teritorijev nazaj brez vojne. Tako je namignila konferenci balkanske zveze, ki je začela ta mesec zasedanjem v Bukarešti. Največ teritorija so Bolgariji vzeli po končani svetovni vojni Grčija, Rumunija in na tretjem mestu Jugoslavija. Tudi Madžarska poudarja, da se ji naj vrne vsaj kraje,

Ogromen potrošek za uničevanje ljudi

Leta 1938 so države potrošile za oboroževanje — torej za uničenje druga druge — sedemnajst in pol milijarde dolarjev. Kako blazno se svet pripravlja na vojno, razvidite iz tega, da so vse iste države potrošile leta 1932 za enak namen samo 3 milijarde 800 milijonov dolarjev.

V tem letu bo potrošek še večji nego lani in tudi nevarnost za splošen vojni požar je večja.

Tudi Zedinjene države trošijo za oboroževanje več ko kdaj prej. To je blaznost, ki ne vodi v demokracijo in še manj v blagostanje.

Pomoč lojalistični Španiji v življenjih

Iz poročila poveljstva ameriške brigade Abrahama Lincoln, ki je bila na raznih frontah v Španiji, je razvidno, da je padlo v bitkah s fašisti 355 njenih članov.

Predavanje v Springfieldu

Prihodno nedeljo 26. februarja bo v Springfieldu predaval Frank Zaitz, urednik Proletarca, o starem kraju in o drugih svojih posetih po Evropi.

Anna Pogorelec obolela

Prošli ponedeljek se je morala podvreči težki operaciji so-proga upravnik "Proletarca" Anna Pogorelec. Nahaja se v Lutheran Memorial Hospital, 1116 N. Kedzie Ave., v sobi št. 207. Vsi njeni številni prijatelji in prijateljice ji žele čimprejšnjega okrevanja.

v katerih tvorijo večino prebivalcev Madžari.

Graftarje preiskujejo. V lili-noisu in v marsikateri drugi državi in v okrajih so po lanskim jesenskim volitvah uvedli preiskavo o graftu, ki so ga uganjale prejšnje uprave. Nove si s takimi metodami zakrivajo svoje grehe in ob enem imajo priliko dati preiskovalnim odvetnikom, ki jih najemajo iz svojih vrst, dobre nove prilike za direktne in postranske zasluzke.

Sodišča so se baje izrekla za ohranitev Homra na vodstvu avtne unije. Glavna avtoriteta je kajpada članstvo unije, in to je proti Martinovi taktiki, čeprav je tudi ono proti vrtanju komunistov. Martin se je izigral.

Rdečkarjev je čezdalje več. Zadnje čase jih odkrivajo posebno v univerzah. Pravijo, da jih je toliko kakor mravelj. Diesov odbor bo preiskoval, čemu jih ne polijejo s petrolejem in zažgo.

FAŠIZEM AMERIŠKE SORTE OSVAJA DEMOKRATSKO IN REPUBLICANSKO STRANKO

OPOZICIJA PROTI ROOSEVELTU PREHAJA V
HISTERIČNOST.—ZAMOTANOST VNANJE IN
GOSPODARSKE POLITIKE AMERIŠKE VLADE.
NEVAREN VSTOP V OBOROŽEVALNO TEKMO

Zed. države se iz gospodarske pomikajo tudi v resno politično krizo. Vzrok je prva. Ekonomске razmere so nekako na mrtvi točki. Vladni dolgovi rastejo. Njeni kritiki zahtevajo "varčnost". Vzlic temu, da so pritrkali od ust brezposelnim 175 milijonov dolarjev, so izdatki zvezne vlade v sedmih mesecih tolikšni kot vladni dohodki skozi celo leto. Pomagati si mora torej s posojili. Ni drugega izhoda.

Roosevelt izgubil vodstvo
Očitno je, da je Roosevelt prošle tedne v novem kongresu izgubil oporo na celi črti. Kongresna večina njegove lastne stranke ga napada in bati, da bi ga niti nobena opozicijska stranka bolj ne mogla. Roosevelt ni nasprotnik kapitalizma. Ohraniti ga hoče s "kontrolirano ekonomijo" in socialnimi reformami. Slednjih kapitalistični interesi v svoji zaslepljenosti nikakor nočejo sprejeti. Od očili so se, da mora Roosevelt past še predno mu poteče termin — to je, da je treba ves njegov takozvani socialni program ugonobiti in ga s tem diskreditirati med maso.

Najbolj pereč problem
Najtežji problem ameriškega gospodarstva je vprašanje brezposelnosti. Nad deset milijonov ljudi je brez zasluzka. In to vzlic vladnim poskusom, da se privatno industrijo spravi v dir, ki bi te milijone izbrisala iz seznama nezaposlenih.

Tako ne more iti dalje. Brezposelnosti sami so obupani in iščejo izhoda. New deal jim ni mogel vrniti prosperitete, torej kam?

Milijone starih ljudi zahteva pokojnine. Prihranki stotisočev so vsled zamrznjenja brez vrednosti. Ljudje pa hočejo živeti, ne životariti.

Sabotaža industrialcev
George H. Davis, predsednik mogočnega ameriške trgovske komore, je nedavno v San Franciscu izjavil, da tira vlada s svojo gospodarsko taktiko Zd. držav v fašistični tok evropske sorte. Temu se moramo zoperstaviti, je apeliral Davis.

Kako? Z združenjem konservativnih demokratov in republikancev za "amerikanizem". Kar Davis hoče, je diktatura ameriškega kapitalizma nad ameriškim ljudstvom, in to zahtevo oddeva z "amerikanizmom". Dočim je fašizem v Italiji in v Nemčiji stopil na prste ne samo ljudstvu, nego tudi več ali manj privilegiranim slojem, hoče kapitalizem v Ameriki tak fašizem, ki bo podelil moč samo njemu. Ljudstvo pa bo moralo ubogati. Pred krizo je ameriški kapitalizem vladal na ta način z lepa, razen v stankah. Zdaj, ko trpi pomanjkanje kakih štirideset milijonov

Nasprotujejo tudi njegovi zahtevi za skok v oboroževanje, toda ne ker so proti oboroževanju, ampak ker nočejo, da bi z ojačano vojno silo razpotal sedanji predsednik.

Oboroževanje — čemu?
Mogoče je, da predsednik resnično verjame, da bo ojačana vojna sila Zed. držav koristila, ali celo prisilila Italijo in Nemčijo k pameti in mednarodno sodelovanje. Če predsednik to verjame, je v zmoti. Dokaz za to je nam zadnja svetovna vojna. Ako bo povečana oborožena moč Zed. držav komu služila, bo to v resnici ameriški kapitalizem, ki je v strahu za svoje ogromne vložbe v centralni in Južni Ameriki, v Aziji itd.

Se je izhod
Ameriško ljudstvo ima do (Nadaljevanje na 5. strani.)

Priznanje vrednosti dobrega lista

Joe Britz, White Valley, Pa., piše: "Že pred leti sem se odločil, da v liste ne bom več dopisoval. S temi vrticami svoj odlok prekinem v toliko, da povem svoje mnenje o Proletarcu. Naročen sem nanj 25 let. V njemu vidim čezdalje več resnice. List je sicer majhen — ima skromnih 6 strani, toda za delavce je v njemu več resnične vrednote kot v 32 straneh kateregakoli kapitalističnega lista. Urednik, le tako naprej! Članek v prejšnji številki na prvi strani, "Več božjega duha v ameriško vladu", je v nekaj vrsticah povedal več kot marsikdo v par kolonah. Na primer stavek, "to, kar kričanstvo v Zed. državah podpira, ni kričanstvo, ampak peklo socialnih krivic."

Joško Oven, ki ima v tej številki na 2. strani članek v prid žrtvam fašizma v Španiji, omenja v pismu: "Proletar postaja zelo zanimiv."

Enako pohvalno se je v prejšnji številki izrazil Ivan Jontez.

Proletarca je mogoče še v marsičem izboljšati. V ta namen mu je potrebno ohraniti sedanje sodelavce in mu pridobiti novih. Dalje, potrebno ga je povečati vsaj dve strani. Vse to bomo dosegli, ako se skupno lotimo dela za razširjenje Proletarca, kajti polje je ugodno in list vreden, da agitiramo zanj.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKIH SOCIALISTIČNE ZVEZE
NAROČNINA v Zedinjenih državah na celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75,
za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka
popoldne za pričetek v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager.....Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

"Prava ameriška politika"

"Prava ameriška politika" je edino ona, ki jo oglašata re-
akcionarni večini demokratske in republikanske stranke. Vse
drugo so "tuja" reč, "importirana iz Evrope".

Prava ameriška politika mora biti v volilnih kampanjah
odeta z ameriško zastavo in nad njo morajo venomer blesteti
ameriška "patriotična" gesla. Eno izmed njih je, "komur ni
všeč tu, čemu se ne pobe, od kjer je prišel?!"

Prava ameriška politika zagovarja pravico kupčiči boga-
stva in kovati profit za največje "ameriško" načelo. Kdor mu
nasprotuje, ne spada več sem, ampak v Stalinov azijski bar-
barizem.

Streljati stavkarje je patriotično, čim postanejo nevarni
privatni svojini in "svobodnemu razvoju industrije". To se
pravi, ko hitro mogotci uvidijo, da preti nevarnost njihovemu
nemotenemu izkoriščanju množice.

V Ameriki ima vsakdo pravico postati milijonar. Če ni —
ako uspehi ne more — je to njegova krivda, in ne onih, ki že
posedujejo milijonske imovine.

Uspešen politik je v soglasju s "pravo ameriško politiko"
le oni, ki v volilni kampanji obljubi znižanje davkov, boljše
česte, razmah industriji, odpravo korupcije itd., itd. Predvsem
znižanje davkov.

Te vrste politiki so zmerom izvoljeni. Prvo, kar po zmagi
store, je zvišanje davkov in povečanje korupcije. Taka je "pra-
va ameriška politika".

Demokratski osliček pretrgan na dvoje

Kartonisti in šaljivi "kolumnisti" zbijajo šale z osla, ki je
znak demokratske stranke. Polovico ga je ostalo Rooseveltu,
zadnji del oslička pa se je zaokrenil in breca prvega.

Mnogi "progresivci" so razočarani. Čudijo se, čemu se je
demokratska stranka tako ljuto zaletela v predsednika Roose-
velta, katerega napada, kakor da sploh ni njen član, nego iz-
dajalec Zedinjenih držav — sploh človek, ki je kriv krize in
drugih zla na svetu.

Čitatelji tega lista se morda spominjajo naših preroko-
vanj, da ko hitro bo Roosevelt rešil kapitalistični sistem te de-
žele, ga bo kapitalizem pričel breati. To je slabo izražanje hva-
lečnosti, ampak tukaj je — vsi dnevni časopisi so ga polni.

Tudi se morda večina naših čitateljev spominja, da smo
trdili že leta in leta in se zmerom trdimo, da stranka privatnih
interesov — pa če tudi ji načeljuje Roosevelt — ne MORE biti
nič drugega, kakor stranka PRIVATNIH koristi in s tem PRO-
TILJUDSKA. Nesreča za ljudstvo je, da ni in da še danes ne
more zapopasti te resnice.

Demokratska stranka je bila KAPITALISTIČNA stranka
pred Rooseveltom in je NIČ DRUGEGA kot kapitalistična tudi
pod NJEGOVO administracijo. Unijski voditelji, ki nasprotu-
jejo združenju delavskih sil za samostojno politično akcijo,
pomagajo hote ali nehoti ohranjevati politiko OSLIČKA, ka-
kršen je v obliki današnje, večerajšnje in ob enem predkrizne
demokratske in republikanske stranke. Za par drobtin se taki
voditelji kregajo ne samo z resnico, nego pomagajo vzdrževati
razmere, v kakršnih milijone ljudi ne more imeti drugega ka-
kor mizerijo.

Obupavanje ni pot iz krize

Kriza in brezposelnost trdovratno vztraja med milijoni
ameriških delavcev in farmerjev in jih ne izpusti. Blizu deset
let jim se greni življenje. Mnogi obupavajo. Stotisoči tarnajo,
da ne bo nikoli izhoda, ako ne pride kak "Hitler" in napravi
red. Obsojajo neslogo v delavskih vrstah. Politično nezrelost
mase. Nesposobnost radikalcev, ki ne morejo, ali pa ne znajo
organizirati masne delavske stranke.

Vzrokov za kritike je mnogo. Ampak če bi vsi le obupa-
vali, res pride "Hitler" in z njim sicer več dela, ki ga bodo mi-
lijoni vršili zastoj, drugi pa za nižje plače. Življenski standard
bo nižan. Masla in kruha bo čedalje manj. Nezadovoljni bodo
šikanirani in kritiki poslani v koncentracijske tabore. Svobode
zborovanja in tiska ne bo več. Nastala bodo plemenska, verska
in politična preganjanja. V "redu in miru" bo vladal teror.

Boljšje je torej, da se upremo v voz, organiziramo mno-
žice za socialni program, odpravimo medsebojne spore in ha-
pake in gradimo nov red, v katerem bo veliko kruha in masla
za vse in nič terorja.

"Slovanska sloga"

Poljaki, Čehi, Slovaki in Rusini so si v sovražstvu. Sika-
nirajo, intrigujejo in celo ubijajo drug drugega.

"Civilizirani" tretji raj se jim smeje in žanje sadove po
pravilu, "kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima".

Kadar bodo ljudje želeli dobro drug drugemu in si vza-
jemno pomagali, namesto škodovali, bodo zreli za socialistično
uredbo.

Pametno je gledati na napake drugih. Še bolj pametno pa
je pomisliti tudi na svoje in te najprvo odpraviti.

ZA DVANAJST SLUŽB 8.000 PROSILK!

Zdravstveni urad mesta New York je nedavno razpisal dvanaest služb,
ki donosajo \$18.47 na teden.

Nad osem tisoč žensk je vložilo aplikacije zanje. Na dan prijave so
stale v procesiji pred uradom večina kar po 24 ur, da bi prej prišle na
vrsto — OSEM TISOČ za DVANAJST služb! Na sliki je ženska, ki se je
v čakalno onesvestila. Zares, imenitno razmere imamo!

Beg Kataloncev. -- Kriza
ljudske Španije

Piše JOSKO OVEN, član odbora za pomoč lojalistični
Španiji

Mražilo se je že, ko smo sto-
pili iz kino-gledališča zopet na
ulico. Sneg je naletaval, dro-
ben in fin. Od jezera je pihala
mrzla burja. Kljub temu je bila
ulica polna ljudi. Ženske v ko-
žuhah — in moški v toplih zim-
skih suknjah — s tesno zape-
timi ovratniki, so se gnetli na
obeh straneh ceste, kot da se
tudi njim mudi nekam. Stopil
sem h kraju in se naslonil ob
vogal izloženega okna Field-
ove trgovine, ter gledal. Sim-
fonija vlemesta. — Gledal
sem in mislil. Mimo je prišla
kopica otrok. Pet jih je bilo.
Držali so se za roke in se gnetli
ob oknu. Kolikrat prej sem že
videl take prizore — ali po-
drobnosti so se mi vselej izgu-
bile. Nocoj pa sem jih gledal
z drugimi očmi. Smejali so se
in kazali z malimi prsti v okno.
Njih mala, zdrava telesa, za-
vita v suknje, tople obutve na
hoga — sneg bel in čist je
zasipal obraze, ter se topil na
lčih; otroci so cepetali veselja.
Komaj pol ure prej sem vi-
del drugo sliko. Tudi tam je
snežilo. Snežilo je, kot sneži
samo v gorovju. Ozke ceste,
vsekane skozi zamete — mraz
pod ničlo — in kraj — Pire-
nejsko gorovje.

Slike, katere sem videl, in
katere boste ali ste jih že mor-
da tudi vi videli, so bile vzete
na licu mesta — na begu mno-
žic iz lojalistične Katalonije
čez Pireneje v Francijo. Bežali
so pred fašističnimi vojaškimi
hordami.

V zadnjih dveh letih in prej,
za časa svetovne vojne, sem vi-
del slike in prizore, ki so kaza-
le strahote in "ultimo". Ali ta-
ko bednega, žalostnega prizor-
a, kot je bil ta beg, nisem vi-
del še nikdar prej in ga tako
občutil kakor sedaj. Dolge, ne-
dodgovorne trume beguncev, raz-
trgani, napol bos, navajeni
toplega podnebja, zdaj lačni,
utrjeni, prezeblji. — In zadaj
za njimi v oblakih in na zem-
lji — fašisti.

Ranjeni, vojaki, starci, žen-
ske, otroci — vse pomešano —
košeni, neobriti obrazi, udre-
te oči — ali vsi naprej — naprej
proti meji.

Tam ob robu steze sredi sne-
ga palopa mal ogenj. Suh, ko-
ščen moški z vojaško kapo sedi
ob ognju z dečkom v naročju.
Zavil mu je tenke, raztrgane
hlačke in odvil cunjce, katere
so otroku služile namesto čev-
ljev. Noge mu je drgnil a sne-
gom — prezeble noge.

Sredi gnječe opazil žensko,
ki drvi naprej — blazna v stra-
šni tugi — njen otrok je mrtev
v naročju. — Lakota in mraz...
To izgleda, da je epilog ju-
naških Kataloncev, kateri so
vztrajali več kot dve leti na-
pram kombiniranim silam faši-

zma. Prodani od takozvanih
demokratskih dežel, katere
imenovati je nepotrebno. Njih
imena ostanejo v zgodovini za-
pisana z škarijoti. Katalonci
so se prišli do poslednjega ko-
sa kruha in do zadnjega nabo-
ja. Slava katalonskim delav-
cem!

V isti skupini slik, ki so ka-
zale beg iz Katalonije, so ka-
zali tudi konec papeža Pija. V
precej dolgih prizorih so pre-
stajali tega papeža kot naj-
večjega ljubitelja mira, kate-
rega srce je gorelo samo za do-
brobit človeštva. Kazali so ves
pomp in blesk Kristovega na-
mestnika na zemlji, tistega, ki
je rekel: "Blagor ubogim, ker
zemljo bodo posedli." Spomnil
sem se moritve dunajskih de-
lavcev, bombardiranja delav-
skih zadržnih hiš — ter čaja,
katerega je pil pobožni mori-
lec Dollfuss — s papeževim
nuncijem, ko so umirali dunaj-
ski delavci. Dollfuss ni več.
Potem Španije. Vsi vemo, da je
bil ta "Prince of Peace" stopro-
centno za strmo glavljenje špan-
ske republike in ena glavnih
sil, ki so preprečile vsako po-
moč legalni španski vladi. Gle-
dal in poslušal sem tiste prazne
besede volilnih fraz in počasi je
zgnilo vse — samo dolga bela
steza, vsekana skozi zamete,
vojak sedeč ob ognju z otro-
kom v naročju — premrzle bo-
se noge, mahajoče v vetru, ter
mater — pol blazno mater z
mrtvim otrokom na rokah. —

Sodrug! Naša JSZ ponovno
apelira na vas. Vsi vemo, kje
so vaše simpatije in da ste že
veliko darovali za lojalistično
Španijo. Ali če je kdaj bila po-
trebna pomoč tem borcem, je
posebno še danes Španija, de-
lavska Španija še ni prema-
gana. Madrid in Valencija so
še last republike. In če pade
tudi to, naša sveta dolžnost je
pomagati beguncem in sirotam
teh junakov, kateri, dasi za en-
krat premagani, bodo v dogle-
dni bodočnosti razvili zastavo
delavske ljudske republike čez
vso Španijo.

Naprej, sodrug! Skličite v
bližnji bodočnosti shode ali
imejte kake druge priredbe v
prid španskim delavcem. Po-
kažimo sebi in svetu našo soli-
darnost kot delavci in vero v
cilj, za katerega umira špan-
sko ljudstvo. Dokažimo mu, da
ga v njegovi kritični uri nismo
zapustili.

Zabava društva "Sloga"

Waukegan, Ill. — Društvo
"Sloga" št. 14 SNPJ priredi do-
mačo zabavo v soboto 11. mar-
ca. Vstopnina je 25c. Igrala bo
izvrstna godba. Pridite vsi, ki
hočete prebiti večer v veseli
družbi.

"Kako je tam, od kjer smo
prišli?"

Springfield, Ill. — Pred leti,
ko je prihajalo iz starega kra-
ja še veliko rojakov, smo vsa-
kega vse križem vpraševali, ka-
ko je "tam" in pa v tem in
onem kraju, od kjer so se dragi
že prej izselili.

V nedeljo 26. februarja ob
3. pop. bo povedal, "kako je
tam", v svojem predavanju Fr.
Zaitz. On je v prošlem letu pre-
potoval Jugoslavijo in več dru-
gih dežel v Evropi.

Ne zamudite te prilike. Po
predavanju bomo imeli v spod-
njih prostorih večerjo. Servira-
li bomo pristne kranjske klo-
base. Po večerji pa bo plesna
in prosta zabava. Igrali bodo
bratje Goršek. Vstopnina na
predavanje in zabavo samo 25
centov. Povabite na oboje pri-
jatelje in znance. Jih bo veso-
lilo, kajti imeli bomo nekaj za
uk in nekaj za razvedrilo.

Joe Ovca.

Španski lojalisti in mi

Cleveland, O. — Ni mi treba
povdarjati, da ogromna večina
svetovnega ljudstva simpatizir-
a s španskimi lojalisti. Po-
trebno pa je povdarjati in to še
in še, da same simpatije bore
malo pomagajo. Dejanja so,
ki štejejo. In teh je na žalost
vse premalo. Poznam ljudi, ki
so goreči pristaši španskih lo-
jalistov, ko smo zbirali proto-
voljne prispevke v prid njih,
njih imen nisi videl nikjer —
nikdar jih nisi videl na shodih,
kateri so se vršili v prid demo-
kratične Španije. Ni se jim lju-
bilo odpreti ust pri seji organi-
zacij, kjer so člani, da bi zahte-
vali od Zvezne vlade preklic
embarga napram lojalistični
Španiji. V čim so njihove sim-
patije koristile lojalistom in
škodovala fašistom, si napravi
sodbo čitatelj sam.

Moj namen tu je, da vas po-
vabim na shod, kateri se bo vr-
šil v četrtek 2. marca v Narod-
nem domu na St. Clair Ave.
Pričetek ob 7:30 zvečer. Glav-
ni govornik bo s. Josko Oven iz
Chicago. Shod se vrši pod okri-
ljem Prosvetne maticе za po-
moč španskim lojalistom, kate-
rim je v tej najbolj kritični uri
silovito potrebna. Skušajmo si
predstaviti nepopisno mizerijo
beguncev. Kako silna je njho-
va beda in še večja je v ozadju.
Oboji pričakujejo pomoč od
svetovnega proletarijata. Na
koga drugega se naj obrnejo?
Na "demokratske" vlade, ka-
tere so jih pustile na cedilu in
jih po škarijotsko izdale!

Delavci in delavke! Prisko-
čite jim na pomoč v njihovi naj-
žalostnejši uri! Pridite na shod
2. marca. Vstopnina je prosta.
Pobiralo se bo prostovoljne pri-
spevke. Prispevajte po svoji
moči, ker vse denar bo šel v
zgoraj omenjene krvavo po-
trebne namene. Josko Oven je
rekel, da poklanja svoj čas v
prid španskim lojalistov; Pro-
svetna matica mu bo plačala
samo vozne stroške. Govoril bo
na shodih tudi v drugih nase-
linah. Mi se moramo potruditi,
da bo naš največji. Pridite!

Louis Zorko.

JAN MASARYK BREZ
PRAVE DOMOVINE

John Masaryk je bil čehoslovski
veleposlanik v Londonu. Po monar-
skem "miru" je moral odstopiti. Ne-

davno je prišel v Zed. državo. Tu se
je posvetil propagandi proti zatiranju
židov in pa za ohranitev demokracije
v republikah, v kateri je bil njegov
oče prvi predsednik. On v njo zdaj ne
bi bil več dobrodošel.

PISMO IZ CLEVELANDA

Cenjeni s. urednik!

Ko sem oni dan premišljeval
o jezikovnem pomenku, ki smo
ga imeli Frank Tauchar, Ti in
jaz v Proletarcu, se mi je misel
ustavila pri vprašanju sloven-
skih jezikovnih avtoritet. To
vprašanje je važno za vsakega
Slovence, ki se bavi s pisanjem
bodisi v literaturi, znanosti ali
žurnalistiki, še posebej pa za na-
s v Ameriki, ki smo stalno
podvrženi vplivu občevalnega
jezika te dežele, angleščine.
Kako naj človek piše slovenske
besede, da se izogne nevarno-
sti, da bi ga kak jezikoslovec
prišel med jezikovne nevedne-
že ali celo nepismene ljudi? Na
katero avtoriteto — jezikoslov-
ca ali jezikovni zakonik — naj
se sklicuje ali opira, kadar je
v dvomu ali zagati?

Kar se tiče slovnice, imamo
Breznika. On nam je tudi dal
"Slovenski pravopis", v drobni
knjižici, ki pa je bila komaj
kamenček v tolmun. Slovarček,
ki ga najdeš v tej knjižici, niti
od daleč ne zadovoljuje. "Je-
zikovno rešeto" (dr. Rudolf
Kolarič) in "Brus knjižne slo-
venščine" (I. Kostial) sta bila
dva nadaljna taka drobca, ki
sta kvečjemu vzbudila željo,
da bi že naposled dobili zanes-
ljivo jezikovno avtoriteto —
popolni slovar slovenskega je-
zika, na katerega bi se pisatelj
lahko zanesel.

Kadar je Amerikanec v dvo-
mu glede jezika, odpre Web-
sterjev slovar angleškega jezi-
ka, poišče sporno besedo in la-
hko reče: "Webster says —"
Kar stoji v Websterju, to drži!
Slovenci pa nimamo nobene
take avtoritete.

Kaj se pravi, biti brez take
avtoritete, pa ve le človek, ki
se peča s pisanjem v nekem je-
ziku, še posebej pa občuti to
vrzel na primer slovenski knji-
ževnik ali časnikar v Ameriki,
zlasti, ker je tako rekoč odre-
zan od književnega življenja in
stari domovini, ki ga lahko za-
sleduje le od daleč in površno.

Nu, pred nekaj leti (1935.)
je bil pripravljen prvi korak v
to smer, s "Slovenskim pravo-
pisom". Naslednje leto je pa
izšel "Slovar slovenskega jezi-
ka", z dolgim polemičnim uvod-
om, ki ustvarja vtis, da se je
avtor, dr. Joža Glonar lotil te-
ga dela predvsem zato, da je
lahko posteno ostrigljaj avtorje
"Slovenskega pravopisa".

Toda tudi Glonarjevo delo je
daleč od popolnosti in nosi pe-
čat naglice in površnosti. Be-
sedne razlage so pomanjkljive,
še večja njegova hiba je pa pre-
obilica tujk, ki paradirajo v
njem brez slovenske razlage ali
nadomestila. Med njimi najdeš
sledenč cvetke:

Abalijenacija, absenca, adlatu-
s, afekcija, afirmacija, akcidenca, aper-
cepcija, bikonkaven, bilabijalen, codi-
rati, champion, cirkolo, decenca, de-
cernat, dedukcija, defloracija, de-
fravdicija, dekrepitudo, depandans-
a, deposit, derivacija, devastacija,
differenca, digestija, dijopter, disimi-
lacija, diskrepanca, disipat, distanca,
dislingviran, efekturati, ekases, eks-
empcija, eksempel, eksil, ekskluziven,
ekspektornacija, generoznost, haran-
girati, inavguracija, indispozicija, in-
dolencia, infuzija, inhalacija, inhibi-
cija, inklinacija, inkluzivnost, inkom-
petenca, inkonsekvencia, insinucija,
insurekcija, intarizija, intoleranca,
trealnost i. t. d.

In tako cvetje se šopiri v slo-
varju slovenskega jezika! Iste
besede lahko najdeš v Webster-
ju... Vendar je ta slovar naj-
boljši, kar nam je zaenkrat na
razpolago. To pomeni, da smo
na tem področju še vedno brez
prave avtoritete in da se mo-
raš čisto zanašati sam nase, na
svoj jezikovni čut, na svoja
lastna ušesa.

Novakova jezikovna razpra-
va je zanimiva. Ampak tudi
Zvonkovo "pero" se včasih ne-
kam zatakne. Tako je zadnjič
rabil izraz: zelo mnogo manj
(very much less), ki zveni do-
kaj prisiljeno. Jaz bi rajši za-
pisal: veliko mnogo manj.

Tvoja opazka v "komentar-
jih" glede besednjaka, ki ga
sestavlja Z. A. N., je umesna.
Osebo bi sicer želel, da bi bil
njegov besednjak čim obširnej-
ši in podrobnejši, kajti zgolj "iz-
boljšan Kernov besednjak" bi
mi ne zadostoval; ker se za za-
vedam, da bi bil tak besednjak
"pretežek" za naše ljudi v A-
meriki, od katerih bo odvisen
finančni uspeh tega podjetja,

bi se bi bil vprašan), priporo-
čal srednjo pot: besedne razla-
ge naj ne bodo preveč razvle-
čene, a tudi ne preveč skope ali
celo pomanjkljive in netočne
(glavna hiba dr. Kernovega
besednjaka). S tem bo kolikor
toliko ustrezno vsem možnim
odjemalcem: "učenim", tistim,
ki "bi radi postali učeni" in pa
množici rojakov, ki bi zgolj ra-
di nekoliko izboljšali svoj an-
gleški besedni zaklad.

Kar se tiče "preveč učenega"
pisanja, se tudi "Cankarjev
glasnik" včasih pregreši. Lani
v maju je na primer priobčil
spis "Misli Vladimirja Maja-
koveškega", ki mu ga je poslal
iz Moskve Jurij Gustinčič. Jaz
sem to stvar trikrat prečital, da
bi jo razumel, pa sem naposled
izgubil izpred oči še tisti konec
niti, o katerem sem mislil, da
sem ga bil srečno našel... S
kakšnimi občutki so čitali ta
spis povprečni čitatelji, si la-
hko misli. Meni se zdi, da so
si mislili: "Ljubi bog razumi to
— špansko vas!"

Nu, zdaj je pa C. G. začel
priobčati "Španski dnevnik",
ki tudi nosi datum iz Moskve
in podpis: Jurij Rus (menda
"modernizirani" Gustinčič).
Spis mi slab, je razumljiv in
meni se vidi zanimiv. Vzlic te-
mu dvomim, da je ugajal več
kot dvema tucatoma naročni-
kov. Take stvari spadajo v li-
terarne revije. Ljudi, ki niso li-
terati ali v literaturi podkovani
izobraženci, ne zanimajo, ker
jih pač ne razumejo. Ljudska
revija, ki se poda na to polje,
s tem tveča svojo priljubljenost
pri naročnikih, od katerih je
odvisna. Tega si pa gotovo tu-
di pri C. G. ne želijo.

In — dovolj o vsem tem!
Prihodnji si bom izbral kak
hvaležnejši predmet kot je obi-
ranje teh jezikoslovnih in po-
dobnih grešnih kosti.

Ivan Jontez.

Slabo za slovenščino

Burgettown, Pa. — Pri nas
je v agitaciji za slovenske ča-
sopise čedalje težje. Stari na-
seljenci naglo izumirajo, med
njimi tudi agitatorji za naše li-
ste, otroci pa čitajo samo an-
gleško. Na slovenske liste, tudi
ako je kaj angleškega v njih,
ne porajajo dosti.

Delamo zdaj le kaka dva dni
v tednu. Tudi to je slabo, kajti
zaslužek ne zadostuje niti za
skromno preživljanje. Zastop-
ništvo "Proletarca" sem spre-
jel po smrti pokojnega Antona
Jerama in upam, da bom tu in
v sosedni naselbini Slovom to
nalogo že nekako zmagoval,
da ne bo brez uspehov. Samo
če se zboljšajo razmere, pa bo
tudi nekaj novih naročnikov.
Sodrug! so mi povedali, da bo
seja kluba JSZ v nedeljo 12.
marca ob 3. pop.

Joseph Krmel.

Martin Potokar pride na
priredbo 11. marca

Naš znani pionir Martin Po-
tokar iz Lyonsa, Ill., in njegova
soproga, sta ubežala pred ča-
sko epidemijo influenze v
Florida. Sreča za Martina, da
ni nikoli delal pri Proletarcu,
drugače bi mu kdo gotovo očital
še tako zasluženi počitek.
Na dopisnici sporčča, da nas
pričeta obiskati na prireditvi
v soboto 11. marca. Ko bodo
Detroitčani vprizorili v dvorani
SNPJ v Chicagu v prid Pro-
letarca in žrtve fašizma v Špa-
niji igro "Venero".

Proslava društva "Naprej"

Cleveland, O. — V nedeljo
19. marca bo imelo slavje 35-
letnice SNPJ društvo "Naprej".
Št. 5. Vršilo se bo v Slov. nar.
domu na St. Clair Ave.

Društvo "Naprej" je znano
široj Ameriki ne samo v kro-
gih SNPJ, nego v vsi naši jav-
nosti. Ko si je dalo ime "Na-
prej", ni bilo to samo beseda,
nego geslo društva. Tako je
napredovalo naprej in naprej
in je danes še zmerom v prvih
vrstah za napredek. Podpira
vse napredne aktivnosti gmo-
tno in moralno. — Govornik na
slavju bo gl. predsednik SNPJ
V. Cankar. S sporedom prire-
nemo ob 3. pop.

Louis Kocjan.

PREKO ATLANTIKA PO 31. LETIH

FRANK ZAITZ

XIX.

Ko sva šla po cesti prome-nadnikov v Trbovljah, se je iz neke gostilne čulo petje in god-ba. Ravno tako, ko sva se mi-mo nje vračala. Veliko gostilen je v Trbovljah. A v nobeni, raz-en v Sokolskem domu, ni bilo rajanja toliko kot v Počivav-skovi. Ime sva nekaj naslo-vo, ki so jih nama dali v Chi-cagu, med njimi naslov Anto-na Ma'gaja, Ivana Bergerja in več drugih. Malgajevih in Ber-terjevih ni bilo doma. Sli so na svoj običajni week-end nekam v gore, menda na Sveto-Plani-no nad Trbovljami. Torej naj vprašava o teh ljudeh v gostil-ni pri Počivavski. Kje je, sva poizvedovala. Ta, takoj preko ceste. Dvakrat sva že šla mim-nje. Torej ta je! Petje se je iz nje še vedno razlegalo. Stoli okrog miz so bili vsi zasedeni. "Izgleda, da so ljudje v Trbov-ljah radi veselji," je rekla An-gela, ko sva se ozirala okrog kje bi dobila prostor. Ni ga bi-lo. Šla sva kar v kuhinjo. Štiri ženske so delale v nji in bile že upehane od streženja in vroči-ne. Mislil sem, da bom dobi med njimi gospodinj. "Ona je na Sveti planini," je pojasnila ženska, ki sva jo vprašala. Predstavila sva se Gvidu Počivavski. Bosta kaj jedla, kaj pila? Ne hvala. Sicer pa kam naj bi sedla, tudi ako bi hoteli jesti in piti? Vprašal me je o svojcih v Ameriki, midva pa njega za naslov mame Lasall-čana, ki je moj sodelavec v nadzornem odboru SNPJ, Fre-da Malgaja. Počivavšek je po-klical sinkota, da nama je po-kazal pot. Ni bilo daleč v klan-ec. Ko sva ji izročila sinove pozdrave in drugih v Ameriki katere pozna, jo je Angela po-vabila stopiti pred hišo, da jo bo slikala. "Nisem nič priprav-ljena," je rekla ga. Malgaj "Seveda ste!" In res je bila oblečena lično in čestitljivo. Je že v letih — meni se je zdelo da ima kakih 60 let. "Fredu bom priporočil, da naj vas pri-de obiskati," sem ji rekel. "Da bi le prišel." A ne verjamem. Družino ima in delo, saj ne more na pot toliko časa. "Ma-ma mu pravi 'Frici'. Če pride, da bi to le bilo kmalu, kajti ko je človek enkrat star, kot je ona, saj ne ve, kdaj pride ko-nee. Ima prijeten dom, otroci so preskrbljeni in je prav zado-voljna. "Dala mu bova slike, in ko vas bo videl, pa prideta z ženo gotovo k vam," je rekla Angela.

Ves film slik iz Trbovelj so nama v neki fotografski delav-nici izgubili. Tako Fredu nisva mogla napraviti veselja, kot sva nameravala. Pomotoma je dobil tiste slike po izgotovitvi bogve kdo. Nama je fotograf ponujal neke druge, češ, da so najine. Nisva jih hotela, ker so bile za naju brez pomena. Ze-lela sva le, da bi oni drugi naji-ne prinesel nazaj. Toda tuji potujejo. Bržkone je omot od-prl ko je bil že daleč, in bil razočaran. Govorila sva po Slovenskem z marsikatero staro žensko, ki ima sinove ali hčere v Ameriki. Kako jim gre, so naju vpraše-vale. Jih poznata? Še nikoli ni-sem čul o njih. Ko pa vidiš na

"Recita mu, da ga tudi oče po-zdravi."

Seveda, kdor potuje in študi-ra ljudi, ima veliko takih pri-ložnosti lagati. Kajti tam je tisoče mater, ki ne dobe od si-nov in hčera, posebno ne od si-nov, pisem že leta in leta. Toda če rečeš, "seveda ga poznam, naročil je tudi, da naj vas po-zdravim," je treba k temu do-dati najmanj dolar, kajti kak-šen sin neki bi bil, če bi komu naročil, da naj izroči tople po-zdrave materi, pa ne bi pridjal k pozdravu ničesar v gotovini!

Vsled te okolščine sva z An-gelo kmalu nehala lagati. Ma-tere in druge sorodnike sva za-gotovila o dobrem stanju nji-hovih svojcev v Ameriki kar tako po ovinkih. Nikoli ne pozabim dobrodu-šne ženske, ki je nama rekla, da ji je 82 let. Moža ima v A-meriki. Tam se je baje poročil z drugo in v nekem tepežu je bil ubit. Od sinov ni več glasu. Eden izmed njih ji je pisal zad-njič pred svetovno vojno. "A-merika je šla tudi v vojno," je rekla, "morda so moje sinove pobili v Franciji ali Rusiji?" je poizvedovala. Mogoče. Če vam ne pišejo, so padli. "Bili so tako dobri dečki. Če bi bili še živi, bi mi pisali..."

V Trbovljah sva dobila pre-nočišče v gostilni Forte. Soba prostorna, a postelja samo za enega. Čim sva se ulegla, se je blazina pogreznila do poda. Gnezdo za vrane, ne za ljudi, sem pomislil. In nato, ker ni-sem v takem položaju nikakor mogel zaspati, sem si domišljal v glavi beležke iz spominov z obiskov pri ljudeh, ki so dali deželi strica Sama sinove in hčere, da grade bogastva v nji, od katerih niso oni dobili prav nikajnih koristi. Mnogi izmed njih niti ne pozdravov, ki jih še zmerom — vsi osiveli in od garanja ter starosti izmučeni — nestrno pričakujejo.

Savin ples "slabih časov" Chicago. — Yes, prihodnjo soboto zvečer, 25. feb., se bomo pa sukali, zingali in gledali sli-ke na Savini "hard time party" ali po naše na "plesu slabih ča-sov". Slike bo predvajal naš mlekár Anton Vencel, katere je snel lani v starem kraju (Go-renjsko), na češkem (sokolska olimpijada) in potem doma (prepariranje mleka) in na farmah, kjer krave dajejo mle-ko. Slike se bodo pričele pred-vajati točno ob sedmih zvečer, da bo potem več časa za suka-nje pet. Dobra godba. Vstop-nina za vse skupaj je 25c. Vab-ljeni ste vsi simpatičarji in pri-jatelji Save. Pridite tudi po "hobovsko" opravljene, ker to bo običajna "bandura" ta ve-čer. Da ne pozabimo: zabava s slikami se vrši v Slovenskem delavskem centru. Na zdar!

Odbor. Tudi pri nas imamo nekaj "slovanstva" Milwaukee, Wis. — V Prole-tarcu sem parkrat čital o "slo-venskem" dnevu in o vseslovan-stvu v Penni. Tudi tu je posku-sal nekdo z "American Slova-nic Alliance", v katero so bile povabljene "all Slovenian, Croatian and Serbian Organi-zations". Naj bi se rajše najpr-vo združile v starem kraju. Na-men pri nas je bil seveda isti, kakor je v zapadni Penni: lo-viti kaline v prid raketerjev.

Milwaukee, Wis. — V Prole-tarcu sem parkrat čital o "slo-venskem" dnevu in o vseslovan-stvu v Penni. Tudi tu je posku-sal nekdo z "American Slova-nic Alliance", v katero so bile povabljene "all Slovenian, Croatian and Serbian Organi-zations". Naj bi se rajše najpr-vo združile v starem kraju. Na-men pri nas je bil seveda isti, kakor je v zapadni Penni: lo-viti kaline v prid raketerjev.

"In je še dodal, da če jo bova videla, da ji naj v njegovem imenu dva dolarja, ki ju nama povrne ko prideva nazaj v Ameriko? Si pozabil, Frank? Zmerom pozabiš!" Starki se je obraz razbistril. Torej ga vendar pozna! In dobro mu gre! Vrnita mu po-zdrave, hvala za dolarje. Na kiopi je sedel starček, katere-mu je vid že čisto opešal. Či-kal je, pljuval in ko smo pome-sek končali, je nama naročil:

DR. TOWNSEND NE ODNEHA

Dr. Francis E. Townsend, na levi na vrhni sliki, smatra, da njegovo penzijsko gibanje ni potlačeno. Na sliki na desni je kongresnik Hendricks. Oba strujata, da se bo nekaj le izcimilo — čeprav ne po \$200 na mesec. Vprašanje preskrbe za stare je resnično pereče in se tiče milijonov ljudi, ki so garali, zdaj pa so prestari, da jih bi se kdo najel. Kako to vprašanje rešiti v prid potrebnih, je kajpada drugo vprašanje. Stranki, ki sta na kr-milu, za socialna vprašanja nimata smisla.

DETROITSKI IGRALCI SE PRIDNO VEŽBAJO ZA NASTOP V CHICAGU

V kupletu "Železna cesta" nastopita Mary Rant in Frank Česen. — Govor Joška Ovna o tragediji Španije. — Zabava po sporedu

Chicago, Ill. — "Venera" bo ena najinteresnejših kome-dij, kar smo jih še videli na slo-venskem odru v Chicagu. Na-stopijo v nji Detroitčani Frank Česen (on je tudi režiser igre), Mary Rant, Mary Chesnik, An-ton Chesnik, Kristina Kirm, Pe-ter Verderbar, Jennie Urban-čič in John Stupar. Dalje pevci in godec. Suflerka bo Angela Zaitz. Pevske nastope bo spremljala na klavir Agnes Česen.

Iz Detroita nam pišejo: "Ko-medija 'Venera' vsebuje nepre-kosljiv humor."

Udeleženci predstave v nji-hovi naselbini jim to potrjuje-jo. Torej vsi v Chicagu in oko-llici, ki razumete slovensko, na-bavite si vstopnico za v soboto 11. marca na predstavo "Ve-nere", ki bo vpriporočena v dvorani SNPJ.

TISKOVNI FOND PROLETARCA

IV. IZKAZ

Chicago, Ill. Fed. SNPJ \$5.00.
Meadow Lands, Pa. Martin Bajc 25c.

Rock Springs, Wyo. John Pintar 51c.

Rock Springs, Wyo. Wyominška federacija SNPJ \$2; nabrano na seji iste \$6.50. Prispevali so: po \$1: An-ton Starman in Frank Remitz; po \$0.50: Steve Kaučič, Val. Subic, Anton Dolenc in Jacob Zaitz; po 25c: Val. Jugovich, Anton Jakra, Leo Polanc, Anton Kusek, Matt Jovich, Anton Galčič, Frank Lumpert, Frank Chad-y, Frank Grum in Frank Hren, sku-paj \$8.50. (Poslal Frank Remitz.)

Piney Fork, O. Nace Zlemberger \$1.00.

Cleveland, O. Frank Barbić \$1.00.
Ely, Minn. St. 268 SNPJ \$3.00.

Walsenburg, Colo. Fed. SNPJ za Colorado in New Mexico \$5; Matt Demšak 50c; po 30c: Frank L. Tom-sich in Ed. Tomsich; po 25c: Roza Fatur, Anton Udovič, Andrew Nam-re, Joe Slavec, Mike Misury, Anton Šolnar, John Svegla, Jacob Škerlj, Tony Srok, Tony Lovrovich, Joe Ma-denich in Vinko Polc; po 10c: Geo Preskar, Matt Kenda, Mike Briški, Frank Jenko, Frank Buhnič, John Udovič, Val. Udovič, Veljo Čadjanov-ich in Joe Kolenc, skupaj \$10.00. (Nabrali na seji Federacije Jacob Škerlj in Frank L. Tomsich, poslal Edw. Tomsich.)

Sheboygan, Wis. Frank Stih 50c.
Elizabeth, N. J. St. 540 SNPJ \$2.
Akron, Calif. Severov. Fed. SNPJ \$2.
Pleasant Unity, Pa. Vincenc Res-nik 50c.

Moon Run, Pa. Fed. zap. Penne \$10.00. (Poslal Jacob Ambrozich.)
Oakland, Calif. Tony Miller 25c.
Springfield, Ill. John Goršek st., \$1.00.

Johnstown, Pa. Conemaugh Valley fed. SNPJ \$10.00.

Arma, Kans. Anton Šular \$1.00.
Clarendon Hills, Ill. John Olip \$1.00.

Skupaj v tem izkazu \$57.51, prej-šnji izkaz \$186.08, skupaj \$243.59.

Za papeža vadijajo V Rimu spetkarijo, kdo naj bo prihodnji papež. Ni jim, da bi služil cerkvi, ampak kako bi čimboljše varoval posvetne ko-risti cerkve, njenih knezov in pa sistem menjalcev, kakršne je Krist izganjal iz templja.

Književni vestnik

"Razori"

V zadnji številki revije "Ra-zori" je tudi izžrepek iz S. Zele-tovega spisa "Dva slavna Ame-rikanca — potomca Slovencev", ki je bil priobčen v lanskem A-meriškem družinskem koledar-ju. Vira "Razori" niso navedli. V isti številki "Razorov", ki je "list za dorasajajočo mladi-no", je notica o slovenskem časopisu v Ameriki. Pravi, da imamo Slovence v Ameriki kar petnajst svojih listov, izmed katerih so trije dnevniki in si-cer Prosveta, Enakopravnost-nost in Amerikanski Slovenec. Izpuščena sta dva dnevnik, Glas Naroda in Ameriška Do-movina. Slednji v vsaki božični sezoni trdi, da je svetovni slo-venski dnevnik, a pri "Razo-rih" ga ne poznajo. Tudi v šte-vilu slovenskih ameriških listov so "Razori" v zmoti. Izhajajo trije več kot jih oni navajajo. Urednik "Razorov" je pisatelj Tone Gaspari.

Cankarjev Glasnik

Cankarjev glasnik, mesečnik za leposlovje in pouk, ima v svoji februarški številki slede-čo vsebino: Tom Mooney (u-vodnik), Etbin Kristan: Pozab-ljenje Martina Prividnika, Ka-rel Čapek, Chamberlain v Ri-mu. Iz dežele božjega sina, Hitlerjeva zračna sila, Ivan Vuk: Spartak (konec), Čudež naše dobe, E. K.: Drečeta pot (nadaljevanje pesnitve), Jurij Rus: Španski dnevnik, E. K.: Julkina zmota (nadaljeva-nje povesti), Nemška armada v Avstraliji, Oglaševanje v Ru-siji, Za gospodinj. — Cankar-jev glasnik stane letno \$3; po-samezna številka pa 30c. Na-slov: Cankarjev glasnik, 6411 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pioneer Bulletin

List gornjega imena, ki ga izdaja društvo "Pioneer" SNPJ v Chicagu, je posebnost v zgo-dovini našega časnika. Vztra-ja že enajsto leto — edini list te vrste, ki je še kdaj redno izhajal med našim ljudstvom. Tiska ga tiskarna SNPJ. Pisan je v angleščini. Urejuje ga Do-nald J. Lotrich. Pomozna ured-nica je Marya Omahn. Vsebi-na je predvsem namenjena članom omenjenega društva, a je tudi v splošnem zanimiva. Naslov uredništva je 2657 So. Lawndale Ave.

"Novi Svet"

"Novi Svet", ki ga mesečno izdaja tiskovna družba "E-di-nost" v Chicagu, vodi kampan-jo po radiu in drugače, da se razširi. Urejevan je jako pleh-ko, a vendar na tak način, da ugaja "masi". Naslov te revije je 1849 W. Cermak Rd.

"Svoboda"

Januarska številka mesečne revije "Svoboda" vsebuje čla-nek "Beseda o intelektualcih", članek o Emilu Vanderveldu, spis "Otroci iz Gernike" itd. To revijo si lahko naročite pri up-ravi "Proletarca". Naročnina v Ameriki je \$1 na leto.

"Slovenska nacionalna
čitanka"

Prejeli smo brošuro gori o-začenega imena, ki je skrajno nacionalistična in so jo baje iz-dali slovenski narodni fašisti. Največ takih stvari v starem kraju tiska tiskarna "Sloveni-ja". Tudi omenjena brošura je bila tiskana v nji. Nekateri tr-dijo, da ta podvzeta pod ma-sko šovinizma kontrolirajo ko-munisti. Dokazov za to še ni ni-hče predložil. Brošura, enako razne druge publikacije iz ti-skarne "Slovenije", apelirajo na čut nacionalnosti, enako, ka-kor apelira nanj šovinistična propaganda v Italiji. V Nemci-ji, in bolj in bolj tudi v Rusiji.

"Izseljeniški vestnik"

Glasilo Rafaelove družba in izseljenške zbornice, "Izselje-niški Vestnik", ki izhaja v Ljubljani, je s prvo številko v tem letu spremenil obliko v re-vijo. Odločujoč pri tem listu je Rev. Kazimir Zakrajšek. Iz-haja v Ljubljani.

"Ameriški družinski koledar" je dobil od vesepovod živahne pohvale, kakor vsako leto. Ker je to knjiga, ki je res vredna, da jo čita vsakdo, zmožen na-šega jezika, in vrh tega je po-ceni, priporočamo vsem, ki je

še nimajo, da si jo naroče. Sta-ne vezana v platno samo 75c. Naroča se pri "Proletarcu".

Knjige Cankarjeve družbe

Štiri knjige, ki jih je izdala Cankarjeva družba v Sloveniji, stanejo v Ameriki samo \$1.25. Gradivo v njih je vredno veli-ko več. Komur je za dobro št-i-vo, naj jih naroči. Razpošilja jih knjigarna Proletarca.

Molek napisal igro k 35-letnici
SNPJ

Ivan Molek je napisal eno-dejanko k letošnjemu slavlju 35-letnice SNPJ. Društva, ki jo žele, naj pišejo ponjo glavne-mu uradu v Chicagu.

"Mladinski List"

Februarska številka Mladin-skega lista, ki ga izdaja SNPJ, je spet pestro urejena. Članek "The SNPJ Primer" (Ivan Mo-lek) je agitatorične in zgodo-vinske vrednosti. Sotrudniki v tej številki so Mary Jugg, Kat-ka Zupančič, Ivan Vuk, Ann K. Medvešek in več drugih. Na-slov "Mladinskega lista" je 2657 So. Lawndale Ave., Chi-cago, Ill.

"Zbornik"

V Ljubljani je izšla prva šte-vilka revije "Zbornik", v ka-teri so sotrudniki slovenski, hr-vatski in srbski književniki. Revija ima obseg knjige in bo izšla štirikrat na leto. Urejuje jo Anton Seliskar. Naročnina za celo leto je \$3.25. Kdor si jo želi naročiti, naj pismo naslovi "Zbornik 39", Gregorčičeva ul. 23, Ljubljana, Jugoslavija.

Kampanja za "Cankarjev
Glasnik"

Zadnji občni zbor je naložil direktoriju, da uvede posebno kampanjo za večje razširjenje Cankarjevega glasnika ne le v Clevelandu, kjer izhaja, ampak povsod, kjer žive Slovenci, ki se zanimajo za svojo kultu-ro. V Zedinjenih državah in v starem kraju si je Cankarjev glasnik v poldrugem letu svo-jega obstanka pridobil veliko priznanje, ki nas mora vzpod-bujati, da ne le ohranimo re-vijo, ampak ji tudi utrdimo podlago in zagotovimo bodo-čnost.

Cankarjev glasnik je naše-mu ljudstvu potreben — ne na-mesto, ampak poleg dnevnih in tedenskih listov, ker ima svoje posebne naloge na svojem po-sebnem polju zdravega razve-drila in pouka, ne izhaja torej, da bi delal konkurenco drugim listom, temveč da bi vzgajal več in več mislečih čitateljev, vzbujal v njih večjo željo po duševni hrani, brez katere je vsak napredek nemogoč.

Kampanja se prične 1. mar-ca in zaključí 31. maja t. l.

Vsi prijatelji Cankarjevega glasnika so vabljene, da se u-deležijo te tekme.

Prva nagrada za 100 naroč-nikov je električna ledenica, druga nagrada oprema za spal-nico itd. Kdor bo do nagrad u-pravičen in ne bi želel predme-tov, ki jih nagrade določujejo, bo upravičen do 30% provizije v gotovini.

Pojasnila o kampanji dobite pri upravniku "C. G." Louisu Zorkotu, 6411 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Trockisti v kampanji za iz-
hajanje svojega lista
dvakrat na teden

Glasilu Trockistov, "Socialist Appeal", ki izhaja v New Yor-ku, je nedavno podvzel kampan-jo za svoje razširjenje, v kateri pravi, da je prvi cilj dva-kratno izhajanje na teden in drugi pa dnevnik. Trockisti so bili pred kakim letom dni še večinoma vsi v socialistični stranki in pomagali izrivati iz nje konstruktivne elemente. V svoji organizaciji so zelo ener-gični, toda poslužujejo se ena-kih metod kakor "Stalinovi" komunisti, to je, "vrtanja od znotraj" in jezuitskih gesel. James O'Neal je svoječaso Thomasa in njegovo strujo sva-ril, da bo socialistični stranki škodoval, ako jih sprejme in jim pomaga potiskati ven izku-sene, iskrene sodeluge. A sva-rija o pravem času niso poma-gala.

"VENERA"

KOMEDIJA V TREH DEJANJIH

V SOBOTO 11. MARCA OB 7:30 ZVEČER
V DVORANI SNPJ, 2657 SOUTH LAWDALE AVENUE
CHICAGO, ILL.

Vpriporočajo igralec in igralko iz Detroita pod pokrovitelj-
stvom kluba št. 1 JSZ. — Režiser Frank Česen.

Vstopnice 40 centov v predprodaji, 50 centov pri blagajni.

PO PREDSTAVI PLES V OBEH DVORANAH.

Pevski nastopi pred igro in med dejanji. — Solisti v igri.

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Hrvatski časopisi v Zed, državi in v Kanadi so polni plev o starem kraju. Kakor da ni tukaj za Hrvate nikakih problemov. Vsaj "Radnički Glasnik" se naj bi poboljšal!

Eselpisti so izdali brošuro za razkrinkanje J. L. Lewisa. Ko so izdali pamflet proti W. Z. Fosterju, takratnemu tajniku komunistične stranke, so imenitno uspeli. Foster je moral v zadnjo klop. Ne verjamem, da bodo naši srbo-bolgarski-hrvatski prijatelji na St. Clairju zdaj tako uspešni, dasi s tem ne mislim, da so Lewis in njegovi ljudje res radikalni. Foster je bil oportunist; tako je pričala eselpistična brošura. Lewis je isto, pravijo, in Browder pa bolj kakor obadva skupaj. — J. P.

Eden najdelavnejših in najmizernejših plačanih fantov pri delu za blagor naroda je Louis Zorko. On je pač tak, da rad dela, ne da bi mislil na plačo. Bilo bi prav, ako bi na to pomislili tisti, ki poznajo njegovo delo.

Pravijo, da so cerkve diskreditirali cerkvenjaki, ki niso niti mislili biti kristjani, nego vero le izrabljali za svoje koristi. Dalje, da je Rooseveltov new deal onesnažila njegova lastna stranka. In poučeni tudi trdijo, da so v tej siloviti krizi škodili socialističnemu in delavskemu gibanju v obče oni, ki niso bili ne socialisti, in ne zavedni unijski delavci, čeprav so se predstavljali za take. — J. P.

"Radnički Glasnik" ima preko sedmih kolon kričav naslovov v dveh vrstah, da je zvezni kongres za Rooseveltov oboroževalni program. Se še spominjate, kako so današnji navdušeni komunistični "puškarji" nas zmerjali s puškarji?

"Naprej" misli, da mu po tvari tega kakega poročila iz Proletarca koristi. Da, dokler se bodo njegovi lastniki ravnali po jezuitskem pravilu, da "namen posvečuje sredstva". Je-

zuiti s tem uspevajo, ampak končno le propadejo. Resnica pa nikoli ne pade. Lahko se jo zatre, ni pa je mogoče za zmerom ugasniti.

Zdaj so v modi kampanje za liste in podpirne organizacije. Zastopniki Proletarca menijo, da jim vsled tega letos pod firmo posebne kampanje ne bodo konkurirali. Skušali pa bodo storiti svoj delež za ta list in JSZ brez nagrad. Za delavsko gibanje med jugoslovanskim delavstvom je to jako dobro.

Frank Kerže se pritožuje, da imamo po nepotrebnem kar pet večjih podpornih organizacij, kar pomenja petkratne stroške za odbore in glasila — po njegovi ugotovitvi okrog pol milijona dolarjev stroškov na leto. Kržetova rešitev je v tem — tako namreč predlaga — da bi imeli namesto petih le eno organizacijo. Čemu, Frank? Sedanje imajo vsaj nekaj načel na eno ali drugo plat, skupna pa ne bi bila ne ptič ne miš. Bilo bi potemtakem pametnejše iti kar naravnost v privatni "inšne", ali pa se še bolj navdušeno boriti za socialno zavarovanje v področju zvezne vlade.

Mussolini in Hitler nista kardinala. Vendar bosta le onadva odločila, kdo naj bo prihodnji sveti oče edino zveščavne rimske katoliške cerkve.

Smrt Sv. Očeta je povzročila župnijam začasno veliko škodo. Vse veselice v tem predpustu v cerkvenih dvorinah so bile preklicane. Izgubo bodo pokrili čez leto, ali pa še prej, s svečanostmi v počast Piju XI. in njegovemu nasledniku. Biznis nima mej.

Poročevalcu "Prosvete" v Jugoslaviji (ako bo sploh kdaj mogel dobiti Proletarca in ga čitati): Cenuro v Jugoslaviji povsod pravilno tolmačim. Šel sem v uredništva v štirih banovinah, zjutraj, opoldne, zvečer, kadarkoli, in jo študiral. Možno je, da me je kak poslušalec na predavanjih napak razu-

mel. Vem le, da sem jo zapadel boljše nego marsikak tamkajšnji časnikar, in to radi tega, ker vem o svobodi tisku več nego oni, vrh tega pa imam nekaj skušenj o cenzuri tudi v tej deželi iz časov svetovne vojne. — F. Zaitz, nov. avstrijec

Pri "Napreju" so "Proletarčev" komentar o Gustinčičevu poročilu in zahvali po svoje zmevarili. Morda mislijo, da sebi v korist. Dober tek, ako jim paše takšno razveljavljanje, ali takšno razveljavljanje.

"Am. Domovina" poroča iz krogov večakov na svoji prvi strani, da bodo to pomlad "naš" stopili zmerno boljše časi od aedanjih. Torej le brez skrbi zaspite.

Anton Grdina v Clevelandu se silovito huduje nad Barbičem, ker pohujšuje s svojim pisanjem tisoče družin. Čemu si Tone ne poišče proti Barbiču enotne fronte? — J. P.

Tajni nameni in maščevalni nagibi.
Piše John Filipič
(Četrty dopis.)

Cleveland, O. — Večinoma vemo, da če en zajec skoči iz grma, je prejkone še eden skrit v njemu. Neka takrat visoka oseba v slovenski banki mi je Roglja zelo pohvalila. "Je dober fant, kakor našaš za oglaševalnega uradnika" itd. Postalo mi je jasno, čemu tisti nasok na SNPJ. Denarja nam ne zaupajo, torej lopnimo po nji. Le udari, Rogelj! In udaril je, četudi mu je SNPJ pomagala več ko vse druge organizacije skupaj. Dobrota je vedno sirota.

Vdimo ga tudi kot glavnega nadzornika pri naši domači SDZ v času tajnikovanja "Primoža Kogoja. Le kako, da mu tako zmorna oseba, kakor je Rogelj, ni mogla priti na sled? Zajadral je v JSKJ in se vsedel na Zbaničkov voz. Sveta trojica je dobila prijetno vožnjo, kakor bi to lahko rekli v I. Cankarjevi igri "Za narodov blagor". Urednik Šeška lahko pomaga, da se stvar med ljudstvom razume res kot za "narodov blagor".

Ni prijetno pisati kritike. Med Slovenci je skoro docela umrla. Zase smatram, da to ni prav, in ne v korist "narodovemu blagru". Po mojem mnenju je Rogelj bil v svojih stremljenjih vedno zgolj egoist in oportunist. Tega bi tudi zanimali ne mogel, ker vsa njegova preteklost to potrjuje. Jaz, jaz, jaz, in zmerom le jaz.

Kolebal je med vso purgarijo. Zdi se mi kot človek, ki bi rad bil na vrhu in gledal doli po "hlapih, za hlapce rojenih in za hlapce vzgojenih". Tako je in ni drugače.

Šel je lani tudi na obisk v staro domovino. Omenja 25 let, a v resnici je bil tam že nekoč pred 10. leti, le da takrat ni bil še tako velik mož. Danes je, a vendar je v nagovoru v imenu svoje jednote besedo "katoliška" izpustil. Veliko hvalnastva se je izmenjavalo. Ampak iz suhih gob se ne more iztisniti vode.

Šli so fotografirati tudi spomenik Ivana Cankarja na Vrhniko. Seveda, to je narodno delo. Zdaj je Ivan Cankar pri znan tudi med katoličani — čemu bi se ga sramovali, kakor so se ga gospodili "narodnjaki" nekoč... Nu, v Chicagu kdo kaj zagodrnja, ampak tam so itak sami falotje, razen pri "A. Slovencu" in "Ave Mariji", s katerimi naši "naprednjaki" nimajo sporov. Socialistom v Chicagu pa se naš mili narod ne bo pustil vleči — za to bo poskrbel naš "za blagor naroda" Janko s tovaršji in njihovi kočijaži. Četudi se kdo izmed teh naših aktorjev iz doline šentflorjanske hvali, kako rad čita Cankarjeva dela, vemo, da so od Cankarjevih nauk tako daleč kot je od tu do Marsa.

Koliko časa bomo delavci dopustili, da nas bodo izrabljali

LA GUARDIA VEDNO V ZASATAH

Novejši šupan Fiorella H. La Guardia je anekdota v kuhinjski sagi. Proletarčevu očita, da je v njegovem mestu prevladoval industrialni bojov. Vrh tega je sodnik, rad bi boje postal celo prezident Zed. držav.

simpatizira z "redčarji" in napadel je Hitlerja. To ni lepo, mu očita. La Guardia je pred par meseci sklical par sestankov vodilnih progresivcev, da se med seboj domeni o možnostih za samostojno politično kampanjo v prihodnjih predsedniških volitvah. Njegova akcija je za enkrat izjavljena. Nikče izmed njih si ne upa stopiti odprto proti demokrati in republikanski stranki.

troti te vrste sebi v korist? Drugih namenov nimajo nego pomagati le sebi in svojim na mehke sedeže.

Imajo odprto pot delati med reakcionarno vzgojeno maso — a nočejo medeno. To delo prepuščajo socialistom. Oni gredo le na njive, ki so že zorane, da popužijo čimveč mogoče sadežev, ki so jih usadili drugi.

Ako ste res napredni, kakor zatrjuje, čemu ne greste med delavske množice in jim pomagati v borbi za izboljšanje življenjskih razmer, namesto da le svoje izboljšujete? Bodočnost proletarske raje je brezupna. Ampak če bi ji pomagali vsaj tisti, ki ji na jeziku hlinijo dobrohotnost, bi zanje kaj dosegli.

SNPJ je v tem oziru pošena organizacija. V borbi za izboljšanje življenjskega stanja pomaga delavstvu od začetka ustanovitve.

"Proletarec" je glasilo Socialistične zveze — edini list te vrste med nami. Naročite si ga, ker se boste iz njega naučili marsikaj dobrega. Možno je, da se pri tem usposobite tudi res delati za koristi izkoriščenega človeka in braniti njegove pravice, namesto pomagati k izkoriščanju.

Združenje časopisov, ljudska fronta itd.

Detroit, Mich. — Frank Česen mi je svetoval: "Ker si med nami, nekateri žele, da se bi kam uselili in se pomenili, kako in kaj z enotnostjo. Iz WindSORJA s kanadske strani je prišel hrvatski komunistični vodja Miketič. Sestanek je predlagal Joe Kotar — že zato, da bomo vedeli, kaj kdo misli (in pa kajpada, da povemo tudi drug drugemu, kaj mislimo). In res, ko se mi je zdelo, da sem agitacijsko delo med gosti v Slovenskem narodnem domu v nedeljo 22. januarja dovršil, sem rekel, dobro, posedimo se kam. Dobili smo v SND soto prav nekje zadnem kotu. Hišnik Albert Naprudnik ni vedel o našem zborovanju, pa je nam za pri parno toploto, da smo nekateri bolj slabokrvni zelo zmrzali. Še celo naš mladi prijatelj komunistični vodja iz Kanade je bil ves čas ogrnjen v vrhno suknjo, kar je bilo pametno in znamenje previdnosti. Ni dobro izpostavljati zdravja.

Joe Kotar je govoril o marsikem. Ni novinec v delavskem gibanju. Pomagal je veliko tu in tam. Preveč cepimo naše moči. Med socialisti bi moralo biti več volje in razumevanja za enotnost. In tako dalje. Govoril je 15 minut.

In nato Miketič, bivši naročnik Proletarca, ki je jako treniran komunistični agitator. Joe Korašev je pravil, da je v

lanskem poletju kritiziral Proletarca zaradi članka na prvi strani, ki je po njegovem mnenju zagovarjal predsednika avtne unije Homerja Martina. Odpovedal je v protest Proletarca in zastopništvo zanj. Zdaj agitira za "American Guardian". Predzadnji teden mu je dobil 25 novih naročnikov. Tudi par članarin za njegovo novo korporacijo izobilja v Ameriki mu je poslal. Naravno, Korašev pomaga tudi "Napreju"; vse to vrši v nadi, da se združimo in bomo potem skupno delovali za par skupnih listov in edinstven program. Zato je treba ob tej priliki agitirati tudi za Proletarca. Korašev sem vprašal, da se naj spet naroči na Proletarca. Nak, ne še. Dotični članek mu je danes še posebno v dokaz, da je bil on v pravem in urednik Proletarca v zmoti. Zagotavljal sem mu — enako drugim, da je dotični članek danes še bolj resen nego takrat, le pravilno bi se morali pomeniti, pa ne bi bilo tega nespornost. Nato so mi znova in znova citirali naslov članka, češ, da je v prilogi Martinu, ker mu podpira protikomunistično demagogijo.

Vendar pa so bile take opombe le takole mimogrede, da se pokaže na naše zmote. Naših vodij nam sicer ni bilo treba pobiti, dasi so tu in tam tudi oni kaj zagrešili. Jako so mi — posebno Miketič, naštevati grehe naše stranke. Je taka in tak. Saj vidite — ni je — in tako dalje. Opozoril sem jih, da jo je leta 1936 newyorški komunistični Daily Worker na vso moč podpiral da z dnem, da je pomagal izriniti "staro garžo". Njihov namen je v resnici bil uničiti efektivnost socialistične stranke. Uverjen sem, da ni nobenemu članu Browderjeve stranke hudo za padec S. P. Res, pojasnil sem, da je S. P. tu in tam imela tudi lani svoje kandidate. Komunisti so agitirali na celi črti za demokracijo in pa izbrane republikanske kandidate. Tu se je pričela posebna točka razprave. Socialistična stranka v Michiganu je lansko jesen imela svoje kandidate. Mnogi delavci pa so bili mnenja, da ne bi smelo biti med nami nikakega cepljenja glasovnic — vsi bi morali glasovati za Murphyja in njegove tovariše na demokratiški listi.

Murphy je bil poražen; vsakemu volilec je jasno, da ne zaradi socialistične liste; skoro verjetno je, da bi bil izvoljen, če bi tudi komunisti imeli svoje kandidate, namesto da so se prilepili na Murphyjev hrbet.

Rojak Drobnik je govoril o združenju slovenskih naprednih listov. "Enakopravnost", "Glas Naroda", "Naprej", "Prosveta", "Proletarec" in morda še "Cankarjev Glasnik" so lahko vsi skupaj en list. Čudno je, da to idejo poudarjajo celo takozvani poznavalci razmer — pri tem pa brezročno, da so bili v sedanjih krizi ustanovljeni kar štirje novi socialistični listi. Drobnik je lahko idealist, saj skuša biti včasih tudi Frank Kerže pod "vaško lipo", ampak tak idealizem so sanje. Kako se naj na primer Proletarec združi z Naprejem? Ali Enakopravnost s Prosveto? Prenehati bi moral bodisi Naprej, ali pa Proletarec, kar ne bi bilo združenje; ali pa Enakopravnost v prid Prosveti, in lahko tudi obratno; to ni združenje. Le oni, ki se nočejo pomeniti z realnostmi, lahko sanjajo na ta način.

Nekateri so mi rekli, da so mi vezane roke. Dalje, da je Garden trockist in naš Charles pa jako konservativen. Vzletemu je Charles še zmerom za ortodoksan socialistično politično akcijo, dočim so njegovi prijatelji "na levi" osvojili pravilo, da naj delujemo politično v demokratiški stranki.

Družje Miketič iz Windsora je dejal, da socialisti nikakor ne moremo razumeti, da če noče gora k Mojzesu, mora Mojzese k gori. Ali do domače, če nočejo delavci in kmetarji glasovati za socialistične kandidate, naj socialisti glasujejo za

demokratske in republikanske. V Detroitu je bilo one in te dni jako živahno vsled silovitega boja za kontrolo nad avtno unijo. Ta borba je večja, kot more povprečen čitatelj sklepati iz dnevnih vesti. Naša razprava je bila dobra — povedali smo drug drugemu kakor je kdo mislil in čutil, in zborovali smo vzorno brez pomoči predsednika, ker nismo v ta namen nikogar pooblastili. Razšli smo se z zavestjo, da smo drug drugemu pogledali kolikor mogoče v dušo in da se vsled tega zdaj nekoliko boljše poznamo. Ni hče izmed nas ni tajil, da kar delavstvo potrebuje, je solidarnost. Razhajali smo se le v mnenjih, kdo je največ kriv razdvojenosti. V tej točki smo ostali vsak pri svoji trditvi.

Jugoslovanska naselbina v Detroitu je po mojem mnenju v pojmovanju delavskih problemov ena najnaprednejših v Zedinjenih državah. Klubi JSZ in njeni člani so bili v tem delu pionirji, zdaj pa so se pustili prostovoljno odriniti. Rad ali nerad moram priznati, da so danes komunisti na prvem mestu, četudi ne priznajo, da so komunisti. Delujejo oportunistično, kar jim bo uspevalo nekaj časa. Grehe oportunistična pa je najtežje popravljati.

F. Z.

Kaj obeta socialističnemu gibanju bližnja bodočnost?

Chicago, Ill. — V petek 24. februarja ob 8. zvečer ima redno sejo klub št. 1 JSZ. Po končanem dnevnem redu bo diskusija o predmetu, kakor je označen v naslovu tega dopisa. Referiral bo Anton Garden, ki bo ob nem poročal tudi o prošli seji eksekutivne soc. stranke, katere se je udeležil.

Po njegovem uvodnem govoru bo razprava, v kateri bo lahko vsakdo izrazil svoje mnenje.

V sredo večer 22. feb. bo važna redna seja odbora kluba št. 1 JSZ.

Za prireditev 11. marca v dvorani SNPJ, na kateri vpirote Detroitčanje komedijo "Venero", so v teku živahne priprave. Naši razpečevalci vstopnice pravijo, da bo dvorana ob tej priliki napolnjena kot še malokdaj.

Člani in članice, udeležite se seje v petek 24. februarja ob 8. zvečer polnoštevilno. — P. O.

Kritike iz Johnstowna

Johnstown, Pa. — Zdaj poskušajo tu srečo med jeklar-skimi delavci organizatorji AFL. Ne bodo uspeli, pač pa unijsko gibanje v tem neumnem okraju še bolj zmešali.

Delavske razmere so slabe. Torej v Penni republikanska zmaga "še ni pomagala". Jontez se mi v par člankih ni dopadel s svojimi kritičnimi opazkami. Se manj pa špela Potovčen. Priporočam ji, naj se poboljša, da bo res kaj humorja v njenih dopisih, kajti želim ji dobro; fanta išče, oziroma ga že ima, pa mora biti včasih tudi špaska, ako si ga hoče ohraniti, čeprav je pri WPA.

Pri Bethlehem Steel je med delavci za organizacijo malo navdušenja. Kakor omenjam prej, ga skušajo zdaj vdahniti zastopniki Greenove Ameriške delavske federacije. Vsi, ki so razredno zavedni, pa si ne žele ničesar bolj kakor sloge in zedinjenja v unijskem gibanju. Potem bo življenjske razmere vseh veliko lažje izboljšati.

Prijatelj Joe Plantan se je zadnjič po naselbini zelo hudoval nad "Komentariji" v "Proletarcu". Ni slab človek, le si-

ten je včas. Še zmerom ne ve, da bi morala biti komunist in klerikalec dve različni stvari. Plantan smatra, da sta lahko obe pod eno streho v skupni fronti. On to tudi prakticira.

A. Vidrich se je vrnil s seje gl. odb. SNPJ v zvezi epidemiji influence v Chicagu v naše mesto čil in zdrav in modruje po svoji stari navadi. John Rak in John Langerholc se ubijata vsaki s svojo štacuno. Frank Podboy filozofira — včas celo goduje — na svoji planini na Park Hillu. Izgleda, da je tudi John-ny že zelo "asimilirani". Včas, ko sem bil na obiskih v Johnstownu, je bilo tam živahno da kaj. Šel si h Pakju, Gabrenjam, k Blažu Novaku ali kamor že, pa je bilo smeha nič koliko. Še celo franciskani so propadli s slovensko faro in je zdaj mednarodna in boljše uspeva.

Mimogredoč.

Shodi Joška Ovna

Na prvi strani so označeni datumi shodov, na katerih bo govoril s. Joško Oven. Sklicani so v korist borcev, ki trpe vsled fašistične invazije v Španijo.

V Clevelandu in drugje pomagajo tudi pristadi drugih delavskih struj; to je pravilno, pravilno in potrebno.

Predavanje v Waukegonu

Waukegon, Ill. — Evropa vre. Vsa je zasopljena s pripravljanjem na vojno. V Jugoslaviji je nastala nova politična kriza vsled hrvatskega vprašanja. Kaj obeta bodočnost tej državi? Kaj bo Slovenijo? Ali se bodo Slovenci pod Italijo rešili pred poitaljančevanjem? O vsem tem bo v soboto 18. marca pod pokroviteljstvom Prosvetne matice predaval v tukajšnjem Slov. nar. domu Frank Zaitz, urednik Proletarca. Vstopnina je prosta. Po končanem predavanju, vprašanjih in odgovorih, bo zabava. — Poročevalac.

Maščevalni nagibi

Fašistični režim Francove Španije izjavlja, da bodo vsi odgovorni činitelji španske republike tirani pred sodišče in sojeni kot "izdajalci". Ako jih sodišče proglasi krivim in obsodi v smrt, jih ne rešita ne Francija, ne Anglija, sploh nihče, "kajti Španija je naša svoja gospodarica". To je bahava izjava, ki pa je le v besedah, kajti Španija ni in najbrže še dolgo ne bo sama gospodarica s svojo usodo. Zmaga fašizma v nji je omogočila zunanja fašistična intervencija.

Zahvala Antona Kravanja

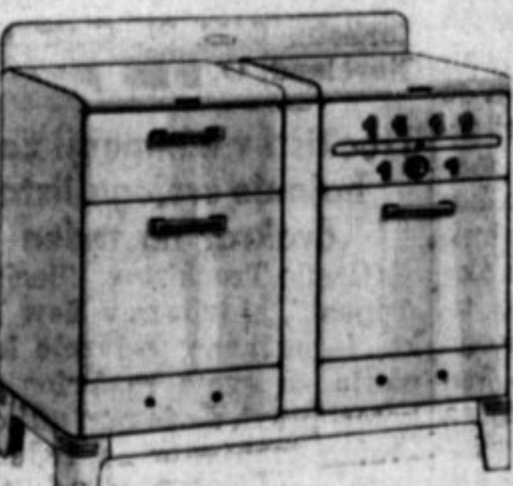
Glencoe, Q. — V imenu sester Marije Kravanja in Ane Kaus na Primorskem se najtopleje zahvalim Josephu Snoyju za apele v Proletarcu in Prosveti njima v pomoč. Poročal je, da jima je požar uničil vse. Doga-dil se je pomeč in jim ni bilo mogoče ničesar oteži. J. Snoy je pojasnil, da žena in jaz nista več v stanju pomagati toliko kakor sva zmogla pred brezposelnostjo. Zato je bil izdan apel za javno pomoč.

Hvala nabiralcam, ki so bile Mrs. Filas, Mrs. Sorč, Mrs. Kravanja v Yukonu, in dalje hvala vsem prispevalcem. Prispevali so po \$1: John Zorč, John Kaus, Andy Berginc, Andy Kaus, Frank Gruđen, John Slano-vec, Frank Karish, Tine Kobler, John Kravanja, Anton Kirk, Anton Kaus, Anton Sorč, Anton Kaus in Louis Filas. Josephine Ruebeck je prispevala \$2. Po \$0.50 so dali John Kaus, Joseph Filas, Mary Komac, John Slo-sar, Jos. Klavara, Kathryn Kaus, John Kosce, Andy Jelochin, Tony Krava-nja, Anton Flisek, Jacob Jacovac, Louis Muteklo in M. Rutar. Po 25c so prispevali J. Jerkman, A. Kosce, J. Kostello in J. Marvich. — Klub št. 11 JSZ je prispeval \$5. Vsem prispevalcem najlepša hvala. — A. Kravanja.

Avtomatični plinski štedilnik

vas stane manj za nabavo in za uporabo

Na njemu pripravite okusnejša jedila... hitreje... z manjšim trudom

* Poleg tega, da vas stane manj pri nabavi in uporabi, vam avtomatični plinski štedilnik prihrani ure kuhinjskega dela.

Novi plinski štedilniki imajo avtomatične kontrolnike za vročino in odpravo "pažnje nanjo" — drže štedilnik v enakomerni temperaturi, kot jo zahteva vaš recept — kar znači da bo vsaka jed pripravljena najbolje.

Novi pražilci velike hitrosti spečejo meso mehkeje in okusnejše v krajšem času. Novi gorilci se prilagajajo avtomatično — mala kretanja zaklopke vam v trenutku da vročine kolikor si jo poželite.

Seznajte se sami, koliko udobnejše je kuhati na avtomatičnem plinskem štedilniku. Novi vzorci, ki jih imamo na razpolago, bodo odgovarjali vašim potrebam in vnoti, ki jo lahko potrošite v ta namen. Oglejte si popolno zalogo plinskih štedilnikov v najbližji prodajalni Peoples Gas družbe.

MODERN COOKERY... CONSTANT HOT WATER... SILENT REFRIGERATION... GAS HEATING... THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. Lincoln 4700

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

SANS PEUR ET SANS REPROCHE

Zvonko A. Novak

III.

V slovenski imamo dokaj besed "z dvojno pisavo, kakor jih ima vsak živ jezik na svetu. Seve ni s tem rečeno, da lahko pišemo vse besede, ki se pričajo s črko "v" in kakim sledečim soglasnikom tudi s črko "u".

"Vloga" spada v to vrsto. Pa popelimo, kaj ima dr. Glonar v svojem "Slovarju slovenskega jezika" pod tisto besedo. On pravi: "vloga: kar je kje vloženo; zimmata vloga v laheh; Zamrzljena vloga v banki, v hranilnici; pismena vloga (prošnja, dopis) na kak urad; — preneseno: razdeliti vloge pri kakih igrah na gledališču: igra na posamezne osebe; igrati glavno ali stransko igro; ljubimke so bolj priljubljene vloge ko stare mame; igrati velike vloge v gospodarskem, družabnem življenju; denar ne igra tukaj nobene vloge: je brez pomena, ne odločuje."

Tako dr. Glonar, in v Bradašemem nemškoslenskem slovarju zasledimo besedo "vloga" za nemški izraz "Rolle" in besedo "Einlage". Nikjer pa ne morem najti "uloge" niti v tem, niti v onem pomenu, vsled česar bo ta beseda pisana v mojem besednjaku edino "vloga", pa naj bo to za prvotni ali preneseni pomen.

Kdor piše "ulogo", piše napak.

Beseda "surov" se piše tudi "srov" ter se rabi za isti pomen v obeh pisavah. Vemkar pa se večina piscev oklepa pisave "surov", in to tudi povsem dosledno in pravilno. Tisti, ki se pečajo s pisanjem, morajo predvsem gledati na to, da pišejo v umljivem jeziku. Pišava "surov" pa more biti včasih do cela zavajalna. Kajti samostalni "sir" ima svojilnik "sirov": sirovi cmoki, sirovi štrukliji itd. Da se obe pisavi rabita za isti pomen, naj v dokaz temu najprej navedemo, da kar ima dr. Glonar pod to besedo: "surov: naraven, ne kuhan, ne pripravljen, ne predelan: surovo meso, surovo sadje, surov (še ne suh) les, surovo maslo (še ne pretopljeno v maslo), surovo železo, — divji, nekulviran, nebrzdani: surovo obnašanje, ravnanje, pisanje; surova sila, surova polemika; surov človek; surovost."

Bradašev slovar ima pod besedo "roh" srov, presen, divji, neobdelan, neomaklan.

V mojem besednjaku je beseda pisana "surov" v vseh slučajih, ko pa pride beseda sama na vrsto, je pisava "srov" označena v oklepajih, kar pomeni, da je takšna pisava sicer v rabi, ali prava prevladuje.

Napačno piše tisti, ki rabi "kmalo", "kviško", "blizu" itd. Pravilno pišemo "kmalu", "kvišku", "blizu" itd., prvi dve besedi po sestavi, "blizu" pa po analogiji. Izraz "kmalu" je skrajšana spojinka za "k malemu", "kvišku" je spojinka za "k višku".

Čimdalje se pogovarjamo,

Zed. države na poti v politično krizo

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Franciji pomaga z nabavo modernih vojnih letal v Zed. državi. Toda Anglija in Francija imata toliko zapletljajev, da ne vesta, kam in kako. V Aziji ju izirva Japonska. Zed. države pomagajo, a ne zaleže desti, ker ameriško ljudstvo ni nagnjeno ne v Azijo, in ne v Evropo, da bi za druge vleklo kostanj iz žerjavice in se zopet opeklo. Kajti idealizma v teh trenjih ni. Anglija in Francija imata posestva po vsem svetu, ki so bila ukradena. Brantji jih ne pomeni borbo za demokracijo, ampak varovati ukradene svojine pred onimi, ki jih bi zdej radi ukradli: to pomeni, brantji jih pred poželjivostjo Japonske, Nemčije in Italije, ki so v tatiske namene sklenile "protikomunistično" zvezo.

Napetost v Aziji

Evropa je v napetosti. Dežele so pripravljene udariti druga na drugo in le čakajo, da ena začne. Enako kritičen je položaj na Daljnem vzhodu, kjer vojna proti Kitajski že dolgo divja. Med Japonsko in Rusijo se odnošaji ostre. Primeren incident, pa bo zagrmelo med njima. Pripravljeni so oboji in oboji so nervozni vsled naporega pričakovanja pred neizogibnim.

Res neizogibnim? Ne, kajti vojne je mogoče preprečiti, ako bi bil svet mobiliziran za take naloge. Danes ni, a ni rečeno, da ne bi mogel biti. Ako si človeštvo lahko samemu sebi kopije grob, čemu si ne bi moglo še veliko bolj uspešno graditi rajše ceste v civilizacijo? Ogromne svoje sposobnosti, ki jih je mobiliziralo za ubijanje in rušenje, lahko okreni sebi v korist.

"KADAR JE VSE IZGUBLJENO -- MORDA NI SE VSE IZGUBLJENO..."

IVAN CANKAR

Cleveland, O. — Kaj bi zdaj podvezali akcijo v pomoč lojalistom v Španiji. Saj je zanje vse izgubljeno!

Tako je bilo zmerom rečeno v borbah za pravice ljudi. In Ivan Cankar je zapisal v enemu svojih nesmrtnih del, "ker je že vse izgubljeno, morda ni še vse izgubljeno..."

Španska republika morda propade do cela predno bo dotiskani ta dopis. Mogoče je, da bo še dolgo vztrajala.

Mi vemo, da bo koncem konca zmagala.

Ljudstvo Španije se mora porokiti premoči tujega orožja, tuje invazije, ne bo pa se ODREKLO svobodi!

Silne žrtve je bilo treba doprinesti. Špansko ljudstvo se jih ni strašilo. Bori se proti dvema najmočnejšima fašističnim veličinama: Italiji in Nemčiji.

Dalje proti intrigam Chamberlainove marelje. Pravijo, da

IZ KANSASA

Da je pomlad "just around the corner" mi je v dokaz življenje ptičev okrog hiše, ki so se že vrnili z juga; ker sosedov maček cele noči zavija svoj mrmraav na plotu; ker bližnji farmer govori o ovaj setvi, in pa ker je žena posejala veliko gredo solate, čes, "če bo, bo", kot je na primer rekel zagorski "siht majster", ko je spraševal "štirca", katera gre z njim prostovoljno v kurilnico.

Naša kansaska "palitika" se meša že dva meseca v državni legislativi in je težko reči, kaj bo iz te "manestre". Po več tedenski debati glede starostne podpore so glasovali za odpravo "beraške prisoge" in "tabuliranje" na bajte, kar je dozdaj bilo neobhodno potrebno, da je prosilec, če tudi drugače kvalificiran kot popoln berač, bil upravičen do tistih 8 do 15 dolarjev mesečno. Pri "popolnem Amerikancu" seveda ni bilo teh zaprek, ker je navadno za to skrbel že takrat ko je imel še stalno delo v rovu. "Kaj bi skrbel za deževne dni", mi je nekoč dejal tak "od danes do jutri" Amerikanec, "saj v Kansasu itak malokdaj dežuje".

Potemtakem si vsak naš rojak skuša preskrbeti "vsaj streho nad seboj" na stare dni zato, ker prihajamo iz krajev, v katerih pogosto dežuje.

Tudi smrt se čestokrat oglašala med našimi rojaki, posebno v zimskem in zgodnjem pomladanskem času. Zadnjih par mesecev je umrlo precej rojakov. Človek bi sodil, da pride v teh slučajih tudi naša pogrebna zadruga na svoj račun, ker pač rabijo pogrebniha, in je naravno, da pokličejo domače podjetje, ki zna ravno tako dobro vse urediti in cene so nižje kot drugod. Pa ni tako. Navadno pokličejo privatnega pogrebniha, turca, potem se pa izgovarjajo na različne načine, ker pač čutijo, da niso storili prav. Nekateri so celo člani zadruge. Za dividende zelo radi vprašujejo. Dobro je takim odgovoriti naš član, ki je rekel: "Če neseš denar na Pittsbursko banko vendar ne boš šel vprašati banko v Girardu za obresti!" Vprašaj za dividende pogrebniha, kateremu si plačal račun! Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni...

Da bo dopis popoln, ker vsebuje poročilo glede vremena, farmerstva, "palitike", smrti in druge stvari, naj omenim še veselice. Drugo pot pa morda omenim še krstije in "ohce-ti", če bo kaj take robe med nami. Ampak zgleda, da živimo "kot cigan pod brezo". Torej v soboto večer 25. februarja gremo na maskaradno veselico društva št. 225 SNPJ, v Cassa Vecchio, v Edisonu. Sicer diši bolj po makaronah, toda gospodar je član omenjenega društva in društvo je aktivno, da zasluži podpore. Torej se vidimo v "maskarah".

ima več razuma, nego njen lastnik.

Špansko ljudstvo — ono ljudstvo, ki trpi vsled notranjih in vnanjih fašističnih vpadov, potrebuje pomoči. Moralno in gmotno. Naše organizacije so mu prišle na pomoč že v početku.

Zdaj je še posebno potrebna, kajti bori za pravico so izročeni bodisi rabljem generala Franca, ali pa bedi, če jim nihče ne pride na pomoč.

Mi vsi jim hočemo pomagati. V ta namen se bo vršil shod v SND na St. Clair Ave. v četrtek 2. marca, v Collinwoodu pa v petek dne 3. marca v Slovenskem delavskem domu.

Pri obojema sodelujejo VSI prijatelji DELAVSKE Španije. Torej bosta oba ta dva shoda izraz VSEGA NAŠEGA NARODNEGA ljudstva v SKUPNI namen, POMAGATI Španiji.

V soboto večer 25. marca pa imajo "ta mladi" pri "Sunflower" svojo obletnico v frontenaski dvorani. Pravijo, da bo igrala češka "banda" iz radijske postaje v Abilene, Kansas. Torej tudi to bo vredno iti pogledati. — A. Shular.

Koncert mladinskega pevskega zbora

Pittsburgh, Pa. — V nedeljo 26. februarja bo v Slov. domu koncert mladinskega pevskega zbora "Prešeren". Prične se ob 2. pop. Vstopnina je 25c.

Slovenski dom je ustanovil tudi godbeni mladinski odsek. Priporočamo staršem, da naj vpišejo svoje otroke, ako jih veselijo petje ali godba, v ta odsek; s tem pomagajo zboru in domu, in enako tudi sebi, kajti vzgajanje mladine v glasbi je nji koristno in ob enem bo izboljševanje našega zbora pomoč prosvetnemu delu med pittsburskimi Slovenci in drugimi Jugoslavlani. P. U.

Brezposelnostna zavarovalnica, radikalizem itd.

Bellaire, O. — V naši državi je brezposelnostna zavarovalnica že v veljavi, namreč, jo že izplačujejo. Nekaj bo le pomagalo.

Zadovoljni nismo, ker je veliko narobe in krivice na kupe, a če kaj zineš, si že "rdečkar" in te silijo v Rusijo, ako se ti tukaj ne dopade.

Ameriški družinski kolektor je tudi v našem kraju priljubljen knjiga. Gradivo v nji je vsem všeč. Kdor kolektorja še nima, mu priporočam, da si ga naroči. Ne bo mu žal te male vsote. — L. P.

Trade Union Relief for Spain

Pomožna akcija ameriških unij, ki deluje pod gornjim imenom, je izdala nov apel za prispevke v pomoč žrtvam fašistične intervencije v Španiji. JSZ je z novo akcijo pričela pred nekaj tedni s predlogom za prireditve in shode, na katerih bi v ta namen govorili Josko Oven. Akcija je v teku. Več o nji je v posebnem poročilu v tej številki.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Naceta Zlembergerja, Antona Vikiča, J. F. Durha in druge, katerih dopisi niso v tej številki, prosimo, da naj nam oprostite. Ni bilo prostora za vse. Dopisi prvih treh se ne nanašajo na sedanost in vsled tega ne izgube na vrednosti. Poročilo iz Detroita je prišlo na vrsto šele v tej številki.

F. S. Taucharjev "Zasluzni možje" tudi še čakajo objave na počeh v tiskarni. Vse pride na vrsto ob času.

Nemčija v uniformah

Statistični biro nemške vlade poroča, da je skoro tretjina moških v Nemčiji v uniformah.

VČASIH JE LUŠTNO BLO ...

Piše Špela Potovčev

Zadnje ksm bva v Rock Springs, Wyo., so me povabili, da nejd se pridem akul. I reja škoda, k nism mogva pridt na tisto veselico k sej vršila za "božji hram"; al žov m pa tud ni preveč. Vejte, jest na dam kej prida za težegnane reči — udkar mej an far posušu ksm šva h nemu h spovd... M rajš paršla ke h vam keder bo jemu Slovenski Dom veselico. Se tretala bom, čem kašn dnar imeva.

Pintar n Jereb sta uba fajna fanta, zato bom per ubeh enmav povasvala keder m paršla druhe v Rock Springs. Rejs da žveta dve majje zakseb, pa to ni neč za hodt za tako punco ket sm jest. Per anmu bom južno skuhava, per tadrugmu pa večerjo, pa sem per ubeh luštn imeva. Spat m pa sevede mogva kam dargam jet, da nabo Kluke poznej kej zvejud... Se morm ahtat, da ga preveč na polomim.

John Jereb i dolgoleten zastopnik Proletarca, n tud dergač zmerej prov fejšt človk. Udkar mu je družina pomarla, i postov prov taprav pečlar. Zato mej povabud, da nej ga obiščem, če nejm kaka terejalka. Ne, John; jest sm fejšt baba, taprava pečlarica, k tud žganec znam skuhat! Rejs, dem učas rata sok, alpa polenta, če premap udlijem — kar se pa lohku uasjkm zalublenmu babšetu permer...

John Pintar i biv tud zmerej za napredno reč n za delovsko politično organizacijo. Zraun tga i tud prov dober peve, n zna prov kašno smešno povedat. U taprav drušn zmerej kašno lušno pove, n poj pa po negov navad prov postran usta zategne n se na uso gfofo krohota. K tud jest nejm glih tazajdna per petju, se bomo luštn imel k spet tam pridem.

Zdej pa še nekej drugih novic.

"Basta ozare!" sm djava sama per seb ksm se odločiva jet gor na nort u tajkm mraz. Zajdn tejd sm namreč šva z luftšifam u Minnesoto. Tud u Šikag i blu marzl, tam pa se bel. Sm enmav pogledava po useh tavnih na renču, kar pa namorn use u an storij popisat. Doms bom samu ud Ohisholma repotalarja, ker sm se tud nardel zaderžava; to pa zato, kme tam še tanarmejn ubrajtao...

Fajmošter Schiffrer ima zdej menj moči, ket joj imov že učas pred, sm zvedva ud ldi. Pa tud kuharca ga blez nekej jezi, koker se sliš postran. Jest pa z ženskam deržim n pravm: "prov mu je!" Zakej b kuharoc enmav bol na tretov? Sploh pa ni dober, ano kuharoc predovg imet; posebn še, kej dost tamladih na razpolago.

Ksm peršva čez most n kegor u klanc po ta haupt štrit, sm koj zamerkava štacuno tistga železninarja, k je učas tud kotle delov n use križem predajov. Zdej pa k stism ni kej prida več, pa predaja kose, klepišča, dlete, svedre, žeblo n tku naprej. I djav, dej biv za časa kotlarje ulik boš bizmus ket i zdej, kar sm mu prov rada verjela.

Na tem štrit i še ulik drugih bizmus plkeov, u kterh i adn glih za cev haus abzecov, ksm jest prešvedrava noter; n poj i še an par drugih fantov tretat, tok da sm dva pira opiva n tri čujng gume dobiva zastojni. K je blu eajt men tretat, sm pa šva neprej kegor u hrib n paršva do tadruga krajnskega "železninarja", k sej pa bel pohvali z bizmusam. Ne še tolk zarad žeblov, pač pa za vol todtengrobarije, k mu še nevejč perševse noter, i djav, k lde tam blez še zmerej marjejo. Paj sm pa šva dva bloka ist n dva nort, n sm tam bliz vrh klancia paršla h Klunu, k ma haus prov n tazgorn stran mejsta. S štrita se more še po anih stengah jet gor da hausa, k je na dešn stran cejte k prideš gor po klancu. Ima čedn dom; n i djav, da ima an par majl preč tud farmo, s ktero pa zdej po žim ni dost stisnot; polejtu i pa blez dost dejla n use od zlodja bizi.

France Klun, kej biv učas tud udornik per SNPJ, i prov perjazn človk, pa tud žensko ma fajna, n tamlad so sem dadl. Naparu so me dober postregl, n so se tud dergač prek men prov lpu obnašal, kar sem je enmav čudn zdev — zavoltega k mej že pred ankat Franca spucov u cajtengah da zlu slabu pišem krajnsko špraho.

Ksm se dober pokrepčava per teh gostolubnih ldeh, se nism mogva več premapat, pa sm ga prašava: "France, as še zmerej hud na mojo špraho?" Enmav sej posmejov, n djav:

"Špela, sej ga rejs prov pošten lomš s Tojo polomleno krajnsčino. Zdej že enmav lož zastopm, al koj i biv pa hudčisto ževkarijo pogruntat! Mišim, da koj sparuga še sama sebe nis zastupila kuga s klaitila u Tojih storjah."

Ksm to rejt natančn premislina, se mi taparukat posvetil u glav, da ima morda mož rejs prov... Zlodja, sej rejs učas še sama namorn pogruntat, kuga sm provzaprov mislna spravit skup.

"Kok zdej lajkaš moje storje udkar u večerno šolo hodm n ucajtengah debatim s tavelm slovničarjim n špraharjim?" sm ga na političn način prašala.

"O, zdej si že enmav bolš," i odgovoru n natoču pjačo. "Če se boš u prihodnem mejseu še antolk pobolšava ket si se zadne tedne, m jest nehov kikat čez Tojo špraho."

Navejste, kok zlo sem je use to dopadi — še bel pa domač lunč n iskreač pjača u tazavber glazihi, kso ponavad sam za na ohcet.

Z drugih tavnov po renču bo mpa že ankat poznej repotalava; to pa zato, ksm povsod dost zanimivga vidla.

7 milijonov mladih ljudi brez dela

Med okrog 12.000.000 brezposelnih je 7 milijonov mladih fantov in deklet, ki ne morejo najti zasluzka. Kapitalistična Amerika ima torej svoj najtežji problem še vedno nerešen. Ječe se čezdalje bolj polnijo z mladimi ljudmi, ki se udajajo zločinstvom.

TRUD DIPLOMATOV V MESETARENJU ZA ODLAGANJE Z VOJNO

(Nadaljevanje s 1. strani.)

prihodnjih volitev še priliko preprečiti toke, ki bi to deželo privedli v fašizem. Toda že, ako neha sanjati, da si bo moglo osvojiti katero izmed kapitalističnih strank. Če ni tega zmoglo niti pod Rooseveltovim vodstvom, ko je še vse drlo za njim, jo bo osvojilo toliko manj zdej, ko je spet v posesti stare reakcije. Le stranka, ki bi odprto poudarjala socialni program, ki bi poudarjala, da je za odpravo vzrokov, ne samo za kranje, bi bila v stanju preprečiti krizo, v kakršni bo new deal izgubil vso veljavo, kapitalistična reakcija pa dobila premoč.

Na tem štrit i še ulik drugih bizmus plkeov, u kterh i adn glih za cev haus abzecov, ksm jest prešvedrava noter; n poj i še an par drugih fantov tretat, tok da sm dva pira opiva n tri čujng gume dobiva zastojni. K je blu eajt men tretat, sm pa šva neprej kegor u hrib n paršva do tadruga krajnskega "železninarja", k sej pa bel pohvali z bizmusam. Ne še tolk zarad žeblov, pač pa za vol todtengrobarije, k mu še nevejč perševse noter, i djav, k lde tam blez še zmerej marjejo. Paj sm pa šva dva bloka ist n dva nort, n sm tam bliz vrh klancia paršla h Klunu, k ma haus prov n tazgorn stran mejsta. S štrita se more še po anih stengah jet gor da hausa, k je na dešn stran cejte k prideš gor po klancu. Ima čedn dom; n i djav, da ima an par majl preč tud farmo, s ktero pa zdej po žim ni dost stisnot; polejtu i pa blez dost dejla n use od zlodja bizi.

PALANDECH'S TRAVEL BUREAU AND FOREIGN EXCHANGE

Station WVAR. Every Sunday 1 to 2 336 S. Clark St., Chicago. — Har. 3006

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORN JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Zanimanje za "Venero"

Na maskaradni veselici društva "Nada" SNPJ v Chicagu prošlo soboto je bilo razpečanih nad 100 vstopnic za igro "Venera", ki jo v tej dvorani vprizore Detroitčani v korist žrtve fašizma v Španiji in v pomoč našemu gibanju. Vršila se bo v soboto 11. marca v dvorani SNPJ.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih kulturnih društev:

FEBRUAR

CHICAGO. — Razprava o bodočnosti socialističnega gibanja v petek 24. februarja v Slov. del. centru.

CHICAGO, ILL. — "Hard Time Party" soc. pev. zbora "Save" v soboto 25. febr. v Slov. del. centru. Anton Vencel bo predaval filmske slike.

SPRINGFIELD, ILL. — Predavanje o Jugoslaviji in drugih krajih Evrope v nedeljo 26. febr. v Slov. domu. Predavatelj Frank Zeita.

MAREC

CLEVELAND, O. — Dne 2. marca shod v pomoč žrtvam fašizma v Španiji. Govornik Josko Oven.

COLLINSWOOD, O. — Shod v SDD 3. marca v prid španjski lojalistov. Govori Josko Oven.

STRABANE, PA. — 5. marca prireditve v pomoč žrtvam fašizma v Španiji. Govornik Josko Oven.

CHICAGO. — Dramska predstava kluba št. 1 JSZ v soboto 11. marca v dvorani SNPJ.

Milwaukee, Wis. — Kartna zabava kluba št. 37 JSZ 12. marca popoldne in zvečer na 1101 S. 1st St.

WAUKEGAN, ILL. — V soboto 18. marca zvečer predavanje v SND o Evropi. Predavatelj Frank Zeita. Aranzirani Prosvetni matice.

CLEVELAND, O. — Prosvetni večer kluba št. 27 JSZ v soboto večer 25. marca v sobi št. 1 SND na St. Clair Avenue.

MOON RUN, Pa. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 26. marca v dvorani samostojnega pod. društva. Pričetek ob 10. dopoldne.

APRIL

CLEVELAND, O. — Koncert soc. "Zarje" in prvomajska proslava kluba št. 27 JSZ v nedeljo 30. aprila v SND na St. Clair Avenue.

CHICAGO. — Koncert "Save" in prvomajska proslava kluba št. 1 JSZ v nedeljo 30. aprila v dvorani SNPJ.

Waukegan, Ill. — Prvomajska proslava kluba št. 45 JSZ v nedeljo popoldne 30. aprila v SND.

JUNIJ

CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 27 JSZ in "Zarje" v nedeljo 25. junija na Močilnikarjevi farmi.

JULIJ

CHICAGO, ILL. — Piknik v korist Proletarca v torek 4. julija pri Keglu v Willow Springsu.

WAUKEGAN, ILL. — Piknik kluba št. 45 JSZ v nedeljo 30. julija.

NOVEMBER

CLEVELAND, O. — Koncert soc. Zarje na Zahvalni dan 30. nov. v SND na St. Clair Ave.

DECEMBER

CHICAGO, ILL. — Silvestrova zabava kluba št. 1 dne 31. dec. 1939 v dvorani SNPJ.

Kadar želite kaj oglašati, spomnite se "Proletarca".

MILLER'S CAFE

5205 St. Clair Ave., Cleveland, O. Fino pivo, vino in šganje. Vsak petek ribja večerja, eh sobotah kofkja. — Fina postrežba. Dobra godba.

Dr. John J. Zavortnik PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS: 2:00—4:00; 7:00—8:30 Daily At 3724 W. 26th Street Tel. Crawford 2212 At 1858 W. Cermak Rd 4:30—6:00 p. m. Daily Tel. Canal 1100 Wednesday and Sunday by appointments only Residence Tel: Crawford 9440 If no answer — Call Austin 5700

BARETINCIC & SON POGREBNI ZAVOD

Tel. 1475 424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

Chicagoans to See "Venus"

Comedy, we learn, is dramatic composition of a light and amusing class, its character being represented as in the circumstances or meeting with the incidents of ordinary life. It is distinguished from tragedy by its sprightliness and the determination of its plot or intrigue being happy. And from farce by its greater refinement and moderation, and by more of probability and less of burlesque.

Every normal human being's mind is responsive, reacts to circumstances and is accessible to amusement. We all enjoy plays, well produced plays, especially if enacted by our own people. Whether it is drama, tragedy, or comedy, the response of the old folks to their Slovene plays is just as strong as that of the younger people to plays of their taste, perhaps even stronger with their more mature minds and deeper understanding.

Comedy is supposed to transform one from dull commonplace to lighter spirits and gay laughter, which is doubtless its greatest value. The human body and soul crave this type of relaxation just as much as other nourishment. We need amusement as a let-up from the daily grind of work and worries.

This brings us right to the point of inviting you to the SNPJ Hall Saturday, March 11th to see and enjoy "Venus".

As the beautiful twinkling star, Venus, arrests your attention and wins your admiration from the skies; so, we predict, the 3-act comedy "Venus" with its rich, choice humor will win you and engulf you in rounds of laughter.

The cast of "Venus" under the capable direction of Frank Cesen, is coming from Detroit, a city in which Slovenes have gained an enviable reputation with their stage productions.

Between acts the talented, well-known Pluth Sisters, who recently made good in radio audition, will be heard in a few selections in which Angeline sings and Josephine accompanies on her piano accompaniment.

Our own JSF Junior Guild chorus is diligently rehearsing a few numbers for the program.

Dancing will follow the program.

In addition to an evening of pleasant entertainment your attendance at this affair will further aid two very worthy causes: Proletarec, to which half of the proceeds will be donated; and the Spanish refugees fleeing from war-torn Spain to escape fascist persecution and brutality.

Branch 1, JSF, is sponsoring the play. Get your tickets in advance at 40c from anyone of the Branch members or at the Proletarec Office.

Cleveland Sponsoring Loyalist Benefit; Joško Oven to Speak

Cleveland, Ohio. — On Thursday, March 2nd the Cleveland Committee of Prosvetna Matica (Educational Bureau, JSF) will sponsor a mass meeting for aid to the Spanish Loyalist refugees — crippled, wounded, homeless men, women and children — driven from their country by the fascists aided by Mussolini's Black Shirts and their Moorish hirelings.

Joško Oven of Chicago, who will be the principal speaker for the evening, will talk on the present Spanish situation. This should be most interesting to everyone because the fate of a Democracy of the possible fate of Democracies is hanging in the balance.

The meeting will be held in Hall 1, of the Slovene National Home on St. Clair Ave., commencing at 7:30 P. M.

Everyone whose sense of decency in human relations has been repulsed by the horrible, brutal bombings of civilian populations by the rebels should attend this meeting and help a worthy cause.

There will be no admission charge. Publicity Committee.

Additional Dates On Joško Oven's Tour

In addition to the meeting arranged for the SND, Cleveland, O., on St. Clair Avenue, March 2nd, Joško Oven's tour in behalf of the Spanish Loyalist refugees will also include one meeting in Collinwood in the Slovene Workers' Home on March 3rd, and one in Strabane, Pa., on March 5th.

These dates are definite. Others will be announced as arrangements are completed.

BRANCH 1, J. S. F. MEETING FRIDAY

An interesting discussion is being arranged for the next meeting of Branch 1, JSF, which will be held Friday, February 24th.

The discussion will follow the meeting and is to be led by Anton Garden who will talk on the recent National Executive Committee meeting of the Socialist Party held in Chicago Feb. 3, 4 and 5. There will be a question period following during which we can all take part and have our say.

Don't fail to attend this meeting. Friday, February 24th at the Slovene Labor Center at 8 P. M.

OUR WANTS

We want bread not beer.
We want jobs not relief.
We want clothes not liquor.
We want schools not saloons.
We want insurance not charity.
We want sobriety not drunkenness.
We want friends not enemies.
We want peace not war.
We want homes not jails.
We want decency not hell.

—Contributed.

pages dealing with labor's need on the roads.

Considerable time was devoted to discussing the important work being done in Wisconsin and Minnesota in cementing friendly relations of organized farmers and labor, and in combating the reactionary Associated Farmers, fake outfit backed by certain important financial and banking interests interested in cultivating and manipulating hostility between farmers and city workers.

Lee Morgan of Ohio was added to the Labor Committee.

Our Doings Here and There

By Joseph Drasler

WE DISAGREE

Many strange incongruities have I seen in these chaotic times, some excusable, others incredible and completely beyond the scope of comprehension; but, the very worse of these oddities, one so devoid of reasoning it's too tragic to be funny, is the ardent Democrat whose sole income is a relief check which he sadly laments while in the same breath boasts to the sky the party responsible for his predicament. Here we have a perfect example of reasoning that makes plenty of no sense.

There is certainly no great satisfaction or security in being a relief worker. Granted. But why in hell any victim of such circumstances should defend the system responsible for it, is more than I can readily understand. A system which has put on the streets 50 men looking for one job while one man does the work the fifty formerly did isn't hardly worth defending, at least not as far as the workers are concerned. All good and well from the viewpoint of the industrialists who own and control all labor-saving machinery and draw profits therefrom while the workers are left without the means of a living.

But what have the workers gained? Nothing, not a thing except a speed-up in their work. While the big gains made by the machines go entirely to the few owners.

People are poor in the United States today, not because the United States lacks resources, but because of the production for profit system and because those resources are unjustly distributed. The system of private ownership of land and capital enables the small class of private owners to appropriate everything over and above a bare living for the workers.

Why defend a party pledged to preserve the capitalist order of society responsible for the present day economic conditions? Why not be honest with ourselves? We know that relief grants are not going to solve America's economic problems. We know that pump priming is futile. We know that the plight of one half of America's employed youth struggling along in so-called "dead-end" jobs without a future will not be remedied without radical changes in the economic set-up. And how about the army of unemployed youth which runs into the millions? We know that the attempts at social legislation so far made have been mere scratches on the surface of the changes which will have to be made.

What social legislation did see light in recent times is patterned after that which Socialists have always preached, the far from being the actual Socialist program, and far from being adequate. The corner just around which recovery is supposed to be for the last five years is still nowhere in sight and won't be until the Socialist program is adopted.

In the Labor Day edition of the N. Y. New Leader last year, Louis Adamic said, in his article entitled, "America's 'Left' Gropes For a Way Out" — "Our labor movement is as it is because it is something that has developed in the democratic, pragmatic, uncensored, haphazard, rather free, topsy-turvy, extremely dynamic, dangerous and withal magnificent country, where almost nothing has as yet been thought out fully, logically, creatively — a country that does not yet, has not yet had time to realize that it is something new and unique among civilizations. By 'country' of course, I mean the

whole country: labor, capitalists, farmers, housewives, intellectuals, old-stock Americans and those of the New Immigration — everybody."

America is the melting pot of a lot of incongruous elements, we must admit, but we certainly can't agree with Mr. Adamic, that it is too young to have proven capitalism a great failure in providing for America's people. On every hand we have examples of the system's breakdown layed bare: hunger and starvation in the midst of plenty; money-hunger the ruling power; over ten million workers idle while people lack the purchasing power with which to buy the necessities of life; and worst of all, youth stranded.

Nor do we agree with those who place their faith in the Democrat or Republican parties, the Gold-Dust Twins of capitalism.

The Socialist program, alone, proposes changes under which youth will have a chance. Our duty is to work for it.

Springfield to Hear Lecture on Jugoslavia

Springfield, Ill. — Slovenes living in the state capital will have the opportunity to hear a lecture on political and economic conditions in Yugoslavia and Europe in general, by Fr. Zaitz who spent a number of months there last summer.

The lecture will be held in Springfield's Slovene Home, Sunday, February 26th, beginning at 3 P. M. Branch 47, JSF, is sponsoring the lecture.

Most of our parents immigrated to this country from Yugoslavia, at that time Austria, and still retain vivid memories of the scenes of their childhood which will be pleasantly refreshed on attending this lecture.

Everyone is invited and urged to attend. Admission is 25c. Dancing after the program. — Committee.

IN 44 DAYS SENATE SPENDS ONLY 60 HOURS IN SESSION

Washington. — The senate last Wednesday was in recess on the forty-fourth day of the seventy-sixth congress with a record of only 60 hours and 37 minutes in actual session. All major legislation still was in the house or committees.

Majority leader Alben W. Barkley (D), Kentucky, summoned senators to reconvene Thursday after the six-day recess he has been forced to call because legislation was not ready. Under rules of congress, neither house can recess for more than three days without permission of the other.

Of the 21 days the senate has been in session, five were spent in debate on the proposal to increase the \$725,000,000 deficiency relief bill to \$875,000,000 as requested by President Roosevelt. Three days were consumed in discussing the nomination of Harry L. Hopkins, former WPA administrator, to be secretary of commerce.

Barkley has warned senators that congress faces a session that may extend into June and perhaps July, unless key committees report major legislation soon.

A PARABLE

Once upon a time there was a large pond, inhabited by a few thousand cannibalistic pike, and some 120,000,000 minnows. The pike lived off of the minnows, consuming them wholesale.

The minnows finally became dissatisfied with this exploitation involving their extinction by the pike, and they held a meeting at which a committee was appointed in true democratic style. This committee was asked to protest to the pike.

The ruler of the pike received the committee warmly and offered to "bargain collectively." After several consultations, the pike rendered a decision that thereafter they would allow one out of every five thousand minnows to become a pike.

The committee of minnows thanked the pike for their generosity, and went their way, satisfied. From that time on, every minnow expected that he would be the lucky one and might become a pike.

PLAINLY NO GARDENER

Parson: "Rastus, that's a fine garden you have."

Rastus: "Yes, parson."

Parson: "Well, you must thank the Almighty for that."

Rastus (thoughtfully): "Parson, did you ever see this piece of ground when the Almighty had it all to himself?"

The fortune-teller was addressing one of her clients: "You will be poor and unhappy until you are forty." "And after that?" "You'll get used to it."

For A New Beginning

By ANTON GARDEN

Unity of socialist forces in this country, the SP and SDF, is highly desirable, if an agreement could be reached on important principle and tactical questions. Perhaps the most important is the war question. If unity could be realized on this question in accord with the 22 year old, but still manifestly sound, St. Louis Declaration of the SP, then well and good, if not, any unity would be meaningless historically and otherwise.

Socialists worthy of the name should leave war mongering for "defense of democracy" to communists and their stooges and to professional militarists and imperialists. The experiences of such a "war for democracy" of 1914-18 and its results should be sufficient argument for adhering to the spirit, if not the letter, of the SP St. Louis anti-war declaration which in essence is still the policy of the Party. To-day even more so far as this country is concerned. For one thing is crystal clear: We will get fascism here as soon as United States enters a foreign war. People who are clamoring for a war "against fascism", either because they honestly think so or because of their justification for supporting the war policies of the present administration, should bear this in mind.

If the European socialists, communists and laborites are up against the wall, where not already totally crushed and destroyed, their unfortunate position is to a large extent of their own making. And we should learn from their own mistakes before it is too late. If we cannot do this, then all the talk of socialist unity, the very desire and necessity to rebuild the movement, is based on pious hopes and hot air; utterly hopeless and unrealistic.

However an honest socialist unity is desirable and necessary, a unity based on sound socialist principles and working-class ethics, it is not enough. It must be obvious to any sincere rebel, what we need, urgently needed in the USA, is a new radical

political movement based on principles of a true functional industrial democracy, capable of building "in our time," if I may use this expression, a New America of peace, plenty and true democracy for the masses.

Unless we build such a movement in the near future (socialist unity could be a step toward this direction), native in approach and spirit, with a program for fundamental political and economic reorganization of the country and capable to rally all sincere socialist, progressive and radical thinkers and the masses under its banner — unless we do this, we shall not escape from an American brand of fascist totalitarian state, perhaps even more sadistic and brutal than the Nazi's. For, observe that such a totalitarian state is already in the making in the womb of our decaying capitalist order. Any war "for democracy," in reality between one set of imperialist nations against another, will merely accentuate this development to its immediate fruition.

I might state that a number of us are already working on a plan for such a new movement and we hope to publish it in the near future.

TO A SCAB

Of all the loathsome things that crawl

You are the slimiest of them all,
You cheat your brothers of their pelf
You rotten toad, you cheat yourself.

Judas-Arnold rolled in one,
Most treacherous rat beneath the sun.
You nail your brothers to the cross
By crawling 'round before the boss.

Monstrous, stupid, yellow creature
Yet even you have one good feature,
One noble trait 'neath all your mud,
You're generous — with your brothers' blood!

Farmer Labor Press.

LITTLE ESSAYS IN SOCIALISM

By John M. Work

Again I say that in writing about value I was not speaking of price; for the price of a product, under present conditions, is usually more than its value. It has all kinds of unearned profits added to it.

Under a collective social order, however, with the profit system eliminated, price will tend to be the same as value, and it will not be necessary to enter into complicated calculations. An approximation will be sufficient.

Men and women who expend mental and mutual labor in making products and in performing the innumerable services which have to be performed in the process of production and distribution are entitled to receive the full value of their labor, minus their share of the general expense.

Under the present system they are deprived of much of the value of the labor they perform. Many millions are deprived of jobs. And the entire body of useful workers is deprived of the opportunity to produce and distribute an abundance for all.

The primary material object of the Socialist movement is to secure to the useful workers full value of their labor, steady employment with short workdays, and the opportunity to produce and distribute as much as they choose. This can readily be done, through the socialization of industry.

The ideal object of the Socialist movement is to create a condition of human brotherhood. The socialization of industry in this and other lands will serve as an economic foundation upon which a condition of human brotherhood may be established. To try to build human brotherhood on an economic foundation of competition is mere rainbow chasing. Competition and brotherhood are incompatible. Cooperation, on the other hand, is brotherly in its nature. Socialism is cooperative. A condition of human brotherhood can be built upon it.

SOCIALIST PARTY UNIONISTS ACT FOR LABOR UNITY

Chicago, Ill. — The National Labor Committee of the Socialist party, meeting in Chicago in conjunction with the party's National Executive Committee, took action to aid party and other progressive unionists engaged in furthering unity of the trade union movement and mapped out methods of co-operation with railroad unionists who are interested in a long overdue program of public ownership and rebuilding of the American railway system under democratic management.

Arrangements were made for a news service on developments within the trade union movement which favor and help the drive of the rank and file of AFL and CIO for peace and unity, a unity that is becoming an absolute necessity in the face of the steadily rising power and confidence of reactionary anti-labor elements in bi-partisan control of congress and such relatively progressive and pro-labor sectors as the Wisconsin state legislature. Socialist and other advanced trade unionists in Illinois in the Progressive Mine Workers were complimented on their progress in working for joint action of workers in defense of their living standards in the mining fields.

Railroad Problem

The committee endorsed and pledged every aid to a drive initiated by the railway machinists' unions of Milwaukee for immediate measures for securing congressional action for public ownership of the railroads. Various organization and stimulation plans were condemned as negative in their effect even when good in intent unless they are enacted after a genuine public ownership measure with labor representation guaranteed.

The report of the joint committee to the president, now being circulated by the big railroads, is such an arrogant piece of additional privilege that it only contains six lines in sixty

THE NEXT MEAL

Not an unusual sight in any large city today

"VENUS"

A 3-ACT SLOVENE COMEDY

At the SNPJ HALL, SATURDAY, MARCH 11th

Sponsored by Branch 1, JSF. — Benefit of Proletarec

Cast is coming from Detroit where the play has achieved wide acclaim among Slovene play critics

DANCING IN BOTH HALLS AFTER THE PROGRAM

Program starts at 7:30 P. M. Tickets: 40c in advance, 50c at the door